

וארטים לפרשת השבוע

הנה הפרשה היא קלט פסוקים, ולמעלה משמונים הפסוקים הראשונים נקראים עלילות כתב ולוי. ואומר האוסטרווצאר שהטעם הוא ע"פ מה שכתב המג"א קלח ד ש' להעלות לתורה סומא בפרשת התנחלה מפני שאי אתה רשאי לקרות פרשת מומין בפני בעלי מום. והשתא ניחא דהנה ישראל חטאו בעגל וא"כ כולם בעלי מומין בזה, לכן לא עולים בזה ישראל לתורה אלא רק כהן ולוי.

י.ח. ונתת אותם בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים. פוקת זה עוסק בכיור ויש לעיין למה כתוב ונתת שמה, למה לא די לכתוב ונתת יבוי מים? וי"ל דאיתא בגמ' שדין קידוש ידיים ורגלים הוא בין אהל מועד למזבח. ולכן כתב ונתת שמה מים והיינו שיש דין ליטול את הידיים בשדוקא עם. משך כחמה.

לא י- יג. וידבר ה' אל משה לחמה כי תשא וגו' זה יתנו מחצית השקל. יש לעיין מה טעם כתב לאמר, הרי זה לא דין לאמר אלא דין לעשות! וי"ל, אומר רבי משה דרשן ב'מסורת הברית' ע"פ מה דאיתא בירושלמי שקלים ג ב, שכאשר התורם נכנס לתורם שקלים לצורך קרבנות ציבור הוא צריך לדבר בפיו מהרעע שוכנס עד שייצא כדי שלא יחשדוהו שנתן ממעות הלשכה בתוך פיו. ולפי"ז י"ל וידבר ה' אל משה לאמר שיאמר כל הזמן בשעת הניתנה.

לא יד. ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם. יש להקשות הרי ציווי זה נאמר בפרשת יתרו בצורה שונה, ששם כתוב ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וכי' ולמה כאן נאמר רק ושמרתם את השבת? וי"ל ע"פ הרמ"א אור"ח רצ. שכותב שפועלים ובע"ב שאינם עוסקים בתורה כל ימות השבוע יעסקו בשבת בתורה יותר מהת"ח, והת"ח ימשיכו בעונג האכלה ושתייה. וכן הביא הבי" מהירושלמי ומדרש תנחומא שכתבו כן. וא"כ י"ל בפרשת יתרו נאמר הדין הזה לפועלים שעובדים כל ימי השבוע לכן כתב ששת ימים תעבוד, ויום השביעי שבת לה' אלוך היינו כל השבוע תעבוד ויום השביעי תשבות לה' - שתלמד תורה. משא"כ כאן שכתוב ששת ימים יעשה מלאכה היינו שיעשה בשבילך מלאכה, ואז ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם והיינו ושמרתם שתענגו באכלה והיינו לכם.

לא יד. מחללה מות יומת. הירושלמי בשבת מביא מעשה על ר' חייא שראה אחד תולש עשב בשבת. הלך למחר ולא הלך לומר לו מיד: וכן למה למחר כתב ולא הסתפק באמירה? וי"ל, אומר הגאון ע"פ מגילה כד. דאיתא שם שרבי חייא קרא לחמה ח' ובמקום ויחיתיה קרא ויחיתיה. ולכן אם רבי חייא היה אומר להם מיד זה היה נשמע מהלליה מות יומת, ולכן חיכה למוצי"ש ואז כתב.

לא טו. ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון. תיבת יעשה יאמר כנכתבה בלשון שיעשה מאלו המלאכה והיייתכן שכך הוא? וי"ל, אומר הטורי זהב על התורה, דהנה מצינו בחסיד אחד שנפרצה לו פרצה בגדר שדחו ונמלך עליה לגודרה ונזכר שמבת הוא ונמנע ולא גדרה ונעשה לו נס ועלה בו צלף שבמנה היתה פרנסתו וכי' גמ' בשבת קנ: וא"כ י"ל שהתורה ואומרת לנו ששת ימים יעשה מלאכה והיינו שיעשה לבד וזאת בתנאי שביום השביעי שבת שבתון קודש לה' שאף במחשבה שלך תשבות לה' ולכן גם כפל וכתב שבת שבתון.

לא יז. כי ששת ימים עשה שם ה' אלוקים ואת הארץ וביום השביעי. יקשה עמוד מידע כאן כתוב רק שמים וארץ, ואילו בפרשת יתרו כתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם. למה כאן התעלם מהים? וי"ל דאיתא בירושלמי בעי"ז שלאלכסנדר מוקדוק לקח גשר עלה עליו ועף יחד אתו לשמים עד שראה את כל העולם ככדור ומשם צייר שהוא עצמו מחזיק בכף ידו את כל העולם חוץ מהים, ואומרים המפרשים על הירושלמי שאת הים הוא לא צייר כי גם הגויים מודים שאת הים הקב"ה עשה. והנה כאן ברש"י פסוק יג את שבתונו יתשמורו כי אתה היא בני ובניכם לדעת כי אני ה', כותב רש"י שהכוונה היא שהאומות ידעו כי אני ה'. וכיוון שכאן זה הולך על ידיעת האומות הרי הם כבר יודעים שהקב"ה עשה את הים, אז מה שצריך ליידיע אותם זה רק שה' עשה גם את השמים והארץ.

לב יא יב. ויחל משה את פני ה' אלוך ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים וגו' למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים. הנה חז"ל אמרו על הפסוק כי שחת עמך היינו הערב רב שנקראים עם. ורק הם עבדו ע"ז ועם ישראל נענש עבור שהם לא מחו. והנה דין הוכח תוכיח הוא מצוות עשה שנעשים עליה רק בעידנא דריתחא. והנה חז"ל אומרים שבתוך תורה הקב"ה כפה עליהם הר כגיגית ומכאן מודעה רבה לאוריתא שמה הקב"ה יתבע אותנו לדין נוכל לומר לו שקיבלנו התורה בכפייה ובאונס ואנו פטורים ממלקימה. והנה כל זה נאמר לערב רב אך

לעם ישראל שיצא ממצרים לא נאמר דין זה כי עליהם נאמר בחז"ל אנכי ה' אלוך אשר הוצאתיך שעל מנת כי הוצאתי אותך מארץ מצרים (שמו"ר כט ג) וממילא כשיש טענה לערב רב יסולק חרון האף משראל על שלא מיחו בהם. והוא שאמר משה רבינו למה ה' יחרה אפך בעמך בישראל שהם עם של הקב"ה על שעברו על מצוות עשה דהוכיח תוכיח כיוון שיש חרון אף על הערב רב הוי עידנא דריתחא ונענשים ישראל וא"י לפוטרים בטענה שקיבלו באונס שהרי אשר הוצאת מארץ מצרים והיו חייבים לקבל עליהם עול מלכות, ומ"מ כיוון שטענת אנוסים היינו מועילה לערב רב ממילא נסתלק חרון אף ולא הוי עידנא דריתחא ושוב אין נענשים על שעברו על מצוות תוכיח ולכן שוב מחרון אפך על הערב רב והנחם על הרעה לעמך. פנים יפות.

לב יט. ויחר אף משה וישלך מידיה את הלוחות. לכאורה יפלא על משה רבינו האידך שבר את הלוחות והלא אמרו חז"ל המשבר כלי בחמתו היא בעיניך כחובד ע"ז. ועוד שהקב"ה כאן אמר לו אשר שבת - יישר כח ששיבירת, ואיך נאמר דבר כזה על המשבר בחמתו. וי"ל דהנה מצינו בתעניתא כא: שבסורא הייתה מגיפה ובשכנותו של רב לא פנעה המגיפה ואומרת הגמ' שיה לא בגלל רב אלא בגלל איזה חסד אחר שנעשה שם פסקה המגיפה. ולכאורה קשה הא זכויות רב הם עצומות לאין ערוף. יותר מזכויות כל אדם, הן בעצם תורתו והן במעשיו הקדושים, ומתוך ע"כ המלבי"ם שגם כשיש לאדם זכויות הוא לא יכול להציל על עוון הדור אא"כ יש לו שייכות בעבירה שלהם, ולרב לא היה שום שייכות בעבירות שלהם. והנה משה רצה לכפר על הע"ז של הדור ובשבי"ז צריך איזה שייכות לחטא וזה לא היה למשה, לכן הוא מסר נפשו וחסא כדי שיהיה לו חלק בחטאם וע"כ יוכל להגן עליהם בזכויותיו וזה מה שאמר לו הקב"ה יישר כח ששיבירת, והיינו שהוא היה מרוצה ממה שעשה משה. כנסת יחזקאל.

לב לא. אנה חטא העם הזה חטאה גדולה. יש להבין מדוע הגדיל משה רבינו את החטא ואמר חטאה גדולה, היה לו להמעיט כדי לסגור על עם ישראל. וי"ל שהכלל הוא שחטא הוא בשוגג, וא"כ זאת היתה כוונת משה חטא העם חטאה גדולה והיינו שוגג גדול לכן יש למחול ולסלוח להם. האדמו"ר מבעלז.

לב לב. אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך. בלשון כאן קשה כי לכאוף צריך לכתוב אם תשא חטאתם **מוטב**, ואם אין מחני וגו'. וי"ל ע"פ רש"י שכותב שאחרי חטא העגל אמר הקב"ה למשה לך רד מגדולתך כי כל הגדולה היא בשביל ישראל, ומשה בא להתפלל להקב"ה והוא חשש מנניעה כאילו הוא מתפלל בשביל גדולתו, ולכן הוא אמר לקב"ה גם אם תשא וגם אם לא תשא חטאתם, מחני מספרך, ז"א שלא לכבודי אני מתפלל כי ממ"נ אני רוצה שתמחוק אותי מספרך, ולכן אמר אם תשא חטאתם וגם אם אין אז מחני נא.

לב לג - לד. ואם אין מחני נא מספרך ויאמר ה' אל משה מיה אשר חטא לי אמחנו מספרי. וי"ל, אומר האדמו"ר מוהר"ש מבעלז, דביאור הפסוק הוא כך הנה איתא בגמ' בשבת דהמשבר כלים בחמתו כאילו עובד ע"ז ולכן שבר משה את הלוחות ואמר להקב"ה ראה גם אני כביכול עובד ע"ז, ולכן אם תשא חטאתם בסדר ואם לאו מחני נא מספרך, דתמחוק גם אותי שגם אני עובד ע"ז. ועי"ז עונה הקב"ה בלשון תימה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי? דהיינו האם מי שחוטא לי אני אמחה אותו מספרי?! כיוון שהחטא הוא בשבילי אני לא אמחה מספרי.

לג יז. ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דיברת אעשה. אמרו חז"ל כל הניבאים התנבאו בי"ה הוסיף עליהם משה שנתנבא בזה הדבר. הנה כשחטאו בני ישראל בעגל אמר לו הקב"ה לך רד מגדולתך ברכות לב. וכשירד משה מגדולתו ג"כ התנבא בכה כמו שנאמר ויאמר להם כה אמר ה' עברו ושובו וגו' וכעת כשנצטוו להקב"ה אמר לו גם את הדבר הזה אשר דיברת, והיינו מה שהתנבאת בלשון זה הדבר, אעשה, כלומר שאני אעשה אותך למדרגה הקודמת שתנבא בזה הדבר. בעל המנחת חינוך.

לד ו. ורב חסד ואמת. הנה ביג' מידות של רחמים אנתנו מזכירים ורב חסד ויאמתי. וקשה הרי **אמת** הוא לא רחמים אלא הוא דין כי אם הולכים לפי האמת הרי מגיע לנו עונשים גדולים. וי"ל דהנה הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה ומעניש אותם על עבירות קלות מאוד עונשים כבדים, כמו שראינו הרבה בתורה אצל ראובן שלבלל יצועי אביו ואצל משה ועוד. והנה ישנם כאלה שהם לא באמת צדיקים הם רק מתנבאים חזק בשמו"ע וכו', עושים בגלוי מעשים עם הרבה רעש ופרסום, אבל בתוך הבית הם קשיים ומנהגם ר"ה. ואם הקב"ה יתנהג עמם כמו שהם נראים אז הם ייענשו קשות. מה עושה הקב"ה, הוא מתנהג עמם באמת, היינו כמו שהם באמת שווים, וכך הוא מעניש אותם פחות ולא כמו שהם נראים צדיקים וזהו מידת רחמים.

פרשת כי תשא פורים תשפ"ה

לד ח. וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו. איתא במדרש (רוב המדרשים כאן ביארו כן ועיין ברבינו בחיי וחזקוני) למה משה מיהר? שמוש שמעו פוקד עוון על שלשים ועל רבעים הוא פחד שמא הקב"ה יפקוד על חמישים וכי' מיד הוא מיהר כדי לעצור את חרון האף. וקשה הא מבואר בחז"ל שפוקד עוון על שלשים ורבעים הוא אחד מיג' מידות של רחמים, שהוא רחום ולא פוקד כל העונשים על אדם אחד, אלא מפזר אותם בהרבה דורות שלא יוצר מצב שאחד יקבל עונש גדול, ומאחר שמידה טובה היא למה נתיירא משה? וי"ל, אומר החיד"א ע"פ חמש ארבע מיבעי, ומתרצין ארבע וחמש כדאמרי שבת קכו: מפנים אפי' ארבע וחמש קופות ופריך השתא הכוונה היא בדווקא. וא"כ כשהקב"ה אמר על שלשים ורבעים, מיד רץ משה לעצור כדי שלא יהיה שלוש בלבד, אלא רצה שישאר כדאמרי אינשי ארבע וחמש ולא יותר, והיינו לכל הדורות.

לד יג. שמור לך את אשר אני מצווך היום. כי את מזבחותם תתצון ואת מצבותם תשבטון ואת אשיריו תכרותון. הטעם שנאמר כאן מיד לאחר חטא העגל להכרית את הע"ז של הכעננים, י"ל ע"פ הגמ' בע"ז נג: שהיא שואלת איך יכלו הכעננים לאסור את עצי האשירה שבא"ר כנגד אר"י ירושה לנו מאבותינו והעצים שייכים לישראל ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ותרצה שם הגמ' שכאשר ישראל עשו את העגל אז גילו דעתם שניחא להם בעבודת כוכבים ורק אז נאסרו האשירים וכאילו הכעננים קיבלו רשות לעבוד ע"ז בשליחותם. ולכן מיד לאחר חטאו בעגל בא הציווי לשרוף את האשירה ולכן גם כתב את אשר אני מצווך היום דווקא כי עד היום לא נאסר. אור יקרות. ועיין עוד במשך כחמה כעין זה.

לד יז-יח. אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור. קצת תמוהה הסמיכות בין הפסוקים הנ"ל כי מה הקשר בין ע"ז לפסח? וי"ל, אומר האמרי אמת, דהנה איתא במגילה יב שהטעם שהתחייבו כליה בימי אחשוורוש הוא שמוש שהשתחוו לצלם. ובמגילה טו איתא שמרדכי ביטל את יום הראשון לך שפסח וציווה להתענות בו בגלל שהשתחוו לצלם. וזה מה שכתוב אלוהי מסכה לא תעשה לך כדי שאת חג המצות תשמור. (ועי"ל בדרך צחות שבפסח של הרבה מחמירים ומדקדקים במצוות עד כדי כך שכשוראים שמישהו מבני ביתם שלא נהג כחומרתם הם מתמלאים כעס, וכל הכועס כאילו עובד ע"ז. ולכן נאמר לא לעבוד ע"ז אפילו בחג הפסח.)

לג כ. ויאמר לא תוכל לראות פני כי לא יראני אדם וחי. וכאוי יש לתמוה הלא מ"נ אם ה' רוצה שראה אותו ויחיה הרי הוא יכול לעשות את זה. ואם נאמר שאין למשה זכות לראות את ה' היה צ"ל כי אין אתה ראוי לראותני? וי"ל, אומר רבי צבי פסח פרנק, הנה איתא בחז"ל (ספרי דברים שנו. ובעוד מקומות) שבכדי שלא יהיו טענות לאומות העולם הביא הקב"ה לאומות נביא כמשה וזהו בלעם. ואיתא בבבא קמא לח. תוד"ה האדם שכל מקום שכתוב ה'יאדם הכוונה גם לנכרי ורק כשכתוב אדם הכוונה לישראל בלבד. וא"כ הקב"ה משיב למשה כיוון שלא יראני ה'יאדם והיינו בלעם הנכרי לכן לא יכול שגם אתה תראני, כי אם אתה תראני תהיה לגויים טענה שבלעם לא ראה, אבל תקרונו משה יכל לראות ולחיות.

לד כב. וחג האסיף תקופת השנה. יש לעיין מה הטעם אין אנו עושים את חג הסוכות (האסיף) בפסח מאחר והחג הוא זכר ליציאת מצרים וענני הכבוד. מתרץ הגאון (מובא על הבי" תחילת הלכות סוכה) כיוון שלאחר שחטאו ישראל בעגל פסקו ענני הכבוד, ורק בטו תשרי חזרו ענני הכבוד בעת שהחלו בבניין המשכן, ולכן כיוון שמצוות סוכה היא זכר לענני הכבוד עשו זאת בתשרי. ולפי"ז י"ל נמי למה בחומש שמות נקרא חג הסוכות חג האסיף, ואילו בספר ויקרא ודברים הוא נקרא חג הסוכות, כי בשמות זה היה קודם שחזרו ענני הכבוד אז החג היה חג האסיף, ואילו בספר ויקרא ודברים זה היה לאחר שחזרו ענני הכבוד אז נקרא חג הסוכות שהסוכה היא זכר לענני הכבוד. מאת רבי מאיר שמחה מדוניסק. ועי"ע מה שהבאנו בזה בפרשת יתרו.

לד כד. כי אוריש גויים מפניך והרחבתי את גבולך וגו' בעלותך לראות את פני ה'. אפשר לומר שהפסוק באת לרמז על אחד מעשרה ניסים שנעשו לאבותינו באת המקדש והוא 'עומדים צופים ומשתחוים רוחים' ולי"א אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים. ודי"ז מרומז בפסוק: כי אוריש גויים מפניך, אז והרחבתי את גבולך בעלותך לראות את פני ה'. וכשנחרב ביהמ"ק התכווצה כל הארץ, כמבואר בגיטין נז.

וארטים לפורים

במה מותר לשקר בפורים? מהרש"א בבא מציעא כג: בהני ג' דברים עבידי רבנן דמשני במיליהו, היינו שבשושה דברים מותר לשקר, אחד מהם זה בפורים. אומר המהרש"א שפריא הכונה לפורים שיש דין דחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ולת"ח מותר לשקר ולומר לכולם שהוא כבר השתכר חזק וארור מרדכי וברוך המן. ויעוין ברמ"א שכותב שצריך לרוח אחרי שתיית היין, כי פוריא זה מיטה. וחייב איניש לבסומי בפוריא, והיין במי פוריה.

הגמ' במגילה דף ז אומרת אסתר ברוח הקודש נאמר שנאמר קיימו וקיבלו והיינו שקיימו והסכימו לכך בשמים, ע"כ הגמ' שם. ומקשים התוס' הרי רבא עצמו בשבת פה ליף מקיימו וקיבלו שקיימו ברצון את התורה שקיבלו, וא"כ איך יכול ללמוד ג"כ דאסתר ברוח הקודש נאמרה, הרי זה פסוק שנצרך לעניין אחר? ותירץ ע"כ החשק שלמה בשם הגר"א, דהנה קיימו וקיבלו כתוב במגילה חסר. וכתוב וקיבל וקוראים קיבלו. וא"כ אפשר ללמוד ב' ידרשות: א. וקיבל. ב. היין של קיבלו. וראה לזה דהנה בגמ' בשבת ילפינן את הדין של קיבלוהו ברצון דרש רבא בזה"ל **דכתוב והיינו שלמדים מהכתב שזה קיבל. ואילו בגמ' במגילה שכתוב שברוח הקודש נאמרה **כנאמר** וכי' והיינו ממה שנאמר קיבלו, והוא מהנקרא.**

המן מין התורה מנין המן העץ. חולין קלט: וקשה מה הקשר וי"ל שאצל המן מציינו חידוש גדול הרי יש לו הכל בכל מכל כל, היינו כסף וזהב וכולם משתחווים לו ומכדיים אותו, בכ"ח הוא לא מרצה כי יש איהו יהודי שלא משתחוהו לו, לכן כל זה איננו שווה לו בכל פעם וכי'. ודבר זה מציינו ג"כ אצל אדם הראשון שהכל היה לו, כל העולם היה שלו, רק הקבי"ה א"ל לא לאכול מעץ הדעת. והוא לא יכל להתאפק. **עו"ל** דהנה גזירת המן היתה משום שנהנו מסעודתו של אותו רשע וזאת היתה הסיבה לגזור כליה על ישראל, ר"ל. וד"ץ שהאוכל מאכלות אסורות זה סיבה לגרום כליה על עם ישראל, הוא מאדם הראשון שאכל מהעץ ונגזרה מיתה על כולם לדורות. **עו"ל** דהנה עשה עצמו ע"ז ואיך שרי להזכיר את שמו לא אמרין בסנהדרין יג: דאסור להזכיר שם ע"ז דכתיב ושם אלוהים אחרים לא תזכירו, וי"ל דהנה מבואר שם אמר רבי יוחנן כל ע"ז הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה, וא"כ אפשר"ל שזה קושית הגמ' איך מזכיר את המן, וי"ל שזה כתוב בתורה, המן העץ.

להמן היה דין יהודי. כי הוא היה עבד כנעני של מרדכי, ומרדכי בוודאי גיירו כדן כל עבד כנעני. ולפי"ז יובן איך אסתר הכינה סעודה לאחשוורוש והמן ב"ט ניסן שאז היה זמן הסעודה כמבואר בחז"ל, הוא ב"ט אסור להכין לגוי בלבד, והוא וערותיה הרי היו בצום, וי"ל שהמן היה יהודי ולכן הותר לבשל לו ביו"ט. ולכן המן גם נתלה על עץ למרות שבו נח בסייף ולא בסקילה, כי הוא היה יהודי ויהודי שעובד ע"ז בסקילה. יערות דבש א. ז. וצפנת פענח על המגילה פ"ז. ויש להוסיף שלפי"ז מובן הלשון במגילה שבמשתה הראשון כתוב אשר עשיתי לו, כלומר כיוון שהמשתה היה ביו"ט לכן אמרה עשיתי לו והיינו להמן שמותר לבשל לו, ואילו במשתה השני שהיה ביום חול נאמר אעשה להם כי מותר לשניהם.

וארטים על מגילת אסתר

א. א. שבע ועשרים ומאה מדינה. איתא שמאה היו על הארץ ועשרים ושבע היו בים ואומר הגר"א רמז לזה וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ מנין מס הוא מאה, שזה על הארץ, וא"כ הים מנין וא"כ הוא עשרים ושבע.

א. ה. והשתיה כתיב אין אונס. אמר חז"ל במגילה יב. כדת של תורה אכילה מרובה מותרת. אומר המהר"ץ חיות שיש לפרש ד"ז ע"פ המשנה באבות 'פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה' והיינו שמים יש דין לשמות קצת במשורה, אבל פת במלח יכול להרבות.

א. יב. ובהגיע תור נערה ונערה. במילים נערה ונערה הטעמים הם קדמה ואזלא. ואילו במילים ובהגיע תור אסתר הטעמים הם מונח, מונח, והטעם הוא משום שכל הנערות כששמעו שהן נקראות אל המלך מיד קמו והלכו וזהו קדמה ואזלא. אבל אסתר היא היתה במצב של מונח מונח ולא רצתה ללכת רק כשהיה סכנה ולכן ובהגיע תור אסתר הוא מונח מונח. הגאון.

א. י. ז. ט. חרבונה/א. בתחילת המגילה א כתוב בזאת חרבונה וגוי חרבונה שם הוא בא. ואילו בסיום המגילה ז ט איתא ואמר חרבונה אחד מן הסריסים הוא חרבונה בה. וי"ל, אומר החת"י לפי המובא בבית שמואל לגבי שמות גבייטין, ששם קודש מסתיים בה"א ואילו שם חול מסתיים ב"א. ולפי"ז י"ל שבפרק ראשון הוא חרבונה של חול מסריסי המלך לכן הוא ב"א. אבל בפרק ז' הוא חרבונה של קודש וכתוב בחז"ל (ילקוט שמעוני ועוד) דהוא אליהו הנביא שהתחפש לחרבונה(א) והוא משושנת יעקב וגם חרבונה זכור לטוב.

ב. ז. לקחה לו לבת. הגמ' במגילה דורשת מאן אל תקרי לבת אל לבית, והיינו שמרדכי נשא את אסתר לאשה. וע"כ מהיכן הוא דורש ד"ז? י"ל שהול"ל לקחה לבת, וזמיה שהוסיף לקחה לו רמז בזה בשנאה, והוא ע"כ כתובות סז: **לו** זה אשה, וכח"א אעשה **לו** עזר כנגדו. מלא העומר.

ג. ט. יכתב לאבדם ועשרת אלפים כיכר כסף אשכול וגו'. המן ביקש לקנות את ישראל ונתן את שויים כעבדים. ושוייו של עבד קצוב בתורה 37 שקלים. ושלושים שקלים בעבור 60 ריבוא עולים ל 18 מיליון [30=600000 = 18000000(שקלי קודש)] שהם שנים עשר אלף ככרות חול $2=18000000 = 36000000$ (שקלי חול) / 25 = 1440000(סלעים) = 120/ = 12000 (ככרות חול)[א] שניתן לחשבן כך: מחצית השקל של 60 ריבוא זה כפי שכתבו לעיל 100 ככרות קודש שהם 200 ככרות חול כפול 30 (שויו של עבד) אך צריכים להכפיל 60 כי מדובר בככרות חול שכפלנו בשתיים כ"ל גם במספר כנגד סכום העבד סה"כ 12 אלף] אלא שהמן נתן עשרת אלפים ככרות לפי שבימי יחזקאל הוסיפו על המידות שתות (שישית) וששה נעשו חמשה. [12000/שישית = 10000 (פני יהושע, וברוקח הלכות פורים ס' רלה). עוד ביאור המן נתן כנגד 60 ריבוא ישראל לפי ערכם שהוא 50 שקלים (לפי הערך של איש ישראל הכתוב בויקרא כז ג) וזה יוצא בדיוק עשרת אלפים ככרות כסף. לפי חשבון הבא: $50 \times 6000000 = 300000000$ (30 מיליון) שקלים. הרי כל ככר כסף (ככר קודש) שווה שלושת אלפים שקלים ונמצא $300000000 = 300000000$ (30 מיליון) (כד הקמח – רבינו בחי' מהגה"צ רבי יאיר נוסבכר שליט"א

ד. א. ומרדכי ידע את כל אשר נעשה. אומר רש"י שבעל החלום אמר לו בגלל שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר, ונתנו מסעודת אחשוורוש. וקשה היה הטעם נענישו רק כעת על מה שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר שהיה 70 שנה קודם. וי"ל שבנבוכדנצר לקח בשעתו את העץ ויש בפסל וכשהיהודים השתחוו הם טענו להיתר כי הם מכוונים לציץ. אך החכמים אמרו שברגע שהציץ יצא, אז אין הוא בקדושתו. והנה כעת הם נהנו בסעודה מכלי המקדש כי הם טענו שאינם בקדושתם כי זה יצא מהמקדש, א"כ אתם צריכים להיענש ע"מ שהשתחויתם בשעתו.

ד. ז. ותתחלחל המלכה מאוד. ואמרו בגמ' ד' שיטות מה קרה לה באותו הרגע... ושמואל אמר שנצטרכה לנקביה. ותמוה מה שינוי יש בכך הלא דרך העולם הוא. וי"ל דמצינו ששמואל ס"ל במגילה יג שאסתר אכלה מה ע"פ תוס' שם. וא"כ לא היתה צריכה לנקביה כי מן היה לא היה מוציא רעי' נמצא דהיה לה שינוי שהוצרכה לנקביה. ר"י איבשיץ.

ד. טז. וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו. הטעם שנכפל גם וצומו וגם לא לאכול ולשתות. י"ל, אומר הטעמא דקרא ע"פ המובא בחז"ל, שזה היה בטו ניסן שיש אז מצוות אכילה מצה ושתיית ד' כוסות, ואם היה אומר רק וצומו עלי היינו אומרים שהכוונה היא לצום מאכילה רגילה, אבל אכילת מצוה היה אפשר"ל שיאכלו, ולכן כפלה גם צום ממאכלים רגילים, וגם לא לאכול ולשתות דבר מצווה.

ה. ד. ותאמר אסתר וגו' יבא המלך והמן היום אל המשתה. במגילה טו: נאמרו כמה טעמים מדוע זימנה אסתר אף את המן למשתה. וי"ל עוד טעם בזה. הנה איתא בפסחים ק"א. שכשנדה עוברת בין ב' אנשים אם היא בתחילת נידתה הורגת אחד מהם, ואיתא בתענית כט. שכאשר נגזרה גזירה ומת אחד מהאנשים הגוזרים מתבטלת הגזירה. והנה מבואר במגילה טו. ותתחלחל המלכה רב אתה שמירטה נדה, וא"כ י"ל שלכן עלה בדעתה להזמין את המן שאמרה לעצמה שהיא תשב ביניהם וכיוון שהיא בתחילת נדתה ימות אחד מהם וממילא תבטל הגזירה. דברי אליהו.

ה. יא. ויספר להם המן את כבוד עושרו ורוב בניו. במגילה טז כתבו רוב בניו 30. ומדוע זה כך. דהנה מצינו בפסחים סד הפסח נשחט בגי' כיתות של 30 בניא ואמרינן בגמ' משום ברוב עם הדרת מלך, הרי לנו שרוב הוא מתקיים בשלושים. **רגשמי ברכה.**

ו. יב. ואל חפוי ראש. הרגוטשובר אומר בטעם שכתב **אבל** רב אחי"כ **חפוי ראש**, הרי קודם הוא היה חפוי ראש ואחי"כ אבל. ותירץ ע"פ הגמ' בב"ק זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושבר השני פטור, כי הכלי באוויר נחשב לשבור. ואילו זרק אבן על כלי ובא אחר ושבר את הכלי לפני שהאבן הגיעה לכלי, השני חייב והטעם הוא מפני שהכלי שלמטה לא נקרא שבור. ולפי"ז הבת של המן שפכה וגילתה שזה אביה בעוד השופכין באוויר ואז היא קפצה, אז באותו הרגע המן כבר נהיה אבל, וחפוי ראש נהיה רק כשהשופכין הגיעו לראש אחי"כ. מסופר על החוריים פינקל שהוא שמע ד"ז פעם ראשונה הוא רקד עם החוריים ליהודים.

ג. א. אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן. וקשה למה אחרי הסיפור של בתן ותרש גידל הוא את המן, מה הקשר? וי"ל שכל הזמן ליבו לא אחשוורוש נקפו

ע"ז שהרג את ושת, כעת ראה שניצל ממוות בזכות אסתר שהביאה את מרדכי להיכן שהביאה אותו, לכן גידל את המן שיעץ להרוג את ושת.

ו. י. נחלק קח את הלבוש ואת הסוס ועשה כן למרדכי וגו'. מהר"ק רבי יוחנן ר"י האשיה האם וו להוסיף או לחלק, ומבואר בראשונים שהמחלוקת שלהם היא רק בלאווין, אבל בעשה לכו"ע וו מוסיף. וא"כ י"ל, אומר החיד"א, שכאן אחשוורוש אמר **ועשה** כן, כדי שלא יבוא המן לטעון שהוה מחלק, והוא יקח או לבוש או סוס. ולכן אמרו ועשה שלא יחלק.

ח. ה. ותאמר אם על המלך טוב יכתב להשיב את הספרים אשר כתב לאבד את היהודים. צריך להבין למה רק אחרי תלית המן ביקשה לבטל את הגזירה? וי"ל שאסתר אמרה ומכרנו אני ועמי והיינו שעם ישראל נמכרו ע"י אחשוורוש להמן וא"כ היהודים היו ברשות המן ולא ברשות אחשוורוש ורק אחרי שנתלה נמצא שהוא מהרוג מלכות שכל נכסיהם למלך וא"כ היהודים חוזרים שוב לרשות המלך ולזה המיתנה. ולפי"ז יובן נמי מה שמצינו בפרק ס' פסוק א ביום ההוא נתן המלך לאסתר את בית המן וצריך ביאור דהמן מזרע עמלק ואף את ממונם צריך לאבד וא"כ איך קיבלו את בית המן? ולפימשי"כ קודם שנכסיו למלך ממילא כשנתן היה זה נכסי המלך ולא עמלק. הרב מבריסק.

ח. טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריז בוץ וארגמן. והנה יש להקשות דבוץ הוא פשתן וארגמן הוא צמר וא"כ הוי כלאים? וי"ל דבוץ וארגמן הם ב' בגדים נפרדים וראה דאמרינן במגילה טז שיוסף נתן לבנימין חמש חליפות ורמזו לו שעתיד לצאת ממנו בן שעתידי לצאת בחמישה לבושי מלכות שנאמר ומרדכי יצא וגו' מגילה טז. וצ"ע דהרי בפסוק נמנו רק ד' בגדים ובהכרח דבוץ וארגמן הם ב' בגדים נפרדים. מבית בריסק.

ח. טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריז בוץ וארגמן. "ששונת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" כתוב במדרש שהמן לא רצה להתבזות בהולכת מרדכי ברחובה של עיר, לכן ביקש המן ממרדכי שילבש את בגדיו, מרדכי הסכים לכן מהציצית שלו, כשהיהודים ראו כביכול את מרדכי מוביל את המן, (כך נראה מרחוק) התעצבו, אך כשתקרבו ראו את הציציות של מרדכי בלבוש המן, שמחו מאוד וזהו שנאמר "ששונת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי". על ידי התכלת זיהו שזה מרדכי.

ח. טז. ו. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר. מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים. כתיב וששון חסר בלי ו' בפסוק השני "שמחה וששון ליהודים" כתיב מלא עם ו' מדוע? ויש לומר שמחה וששון הראשון דרשו חז"ל במגילה טז. על ברית מילה והגמי כבתבות אומרת שאי אפשר לומר שהשמחה במעונו שיש ברית משום שהתינוק בצער ולכן כתיב ששן בלי ו' לומר שהשמחה חסרה ולא שלמה בגלל צער התינוק אבל הפסוק השני שמדבר על שמחת פורים שם התינוק שלמה ולכן כתיב ששון עם ו'.

ט. ז. ואת פרשנדאת ואת דלפון וגו'. הטעם שבקריאת בני המן אומרים כל הציבור ולא יוצא י"ח מהבעל קורא מדין שומע עונה? פ"ק משום דשמוע כד"ה מהני כאילו אמר, אבל ל"מ מדין נשימה אחת שזה לא מועיל שומע כעונה. וכפלוגתת החז"א והב"ח.

ט. כו. על כן קראו לימים האלה פורים. במגילה כתובה המילה פורים חמש פעמים. פעמים עם וו, וג"פ בלי וו 'פורים'. אומר החשק שלמה שד"ז מרמז לדינא דגמי מגילה נקראת ב- יא יב יג יד טו. והנה בגי' ימים הראשונים יש בהם רק מצוות מגילה והם לא מלאים בשאר המצוות של פורים. משא"כ ב' ימי אחרונים הם מלאים, כי יש בהם גם משלוח מנות ומתנות לאביונים ושאר שמחה.

י. ג. דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו. מרדכי הפוך מהעסקנים שדבר ראשון הם דורשים טוב לכל זרעם, ודוברים שלום לעמם, והיינו שלום הם יוצאים יד"ח באמירת שלום. ואילו מרדכי היה היפוכם של דברים הוא דרש טוב לכל עמו, ועם זרעו הוא רק דרש בשלום. רבי מנדל מרימינוב. עוד אפשר לומר שאפי' לזרעו והיינו לילדים קטנים הוא דרש בשלום למרות מעמדו הגדול. הגר"י.

בענין קריאת המגילה: נפסק בשו"ע שצריך שתהיה המגילה כתובה כולה לפניו לכתחילה אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תיבית אפי' עד חציה וקראם הקורא ע"פ יצא, והקי' רבי אברהם גניחווסקי שהלא אין במגילה חצי שהרי אינה אזוית ותי' שהלא מובא בגמ' שקוראין אותה לזעזעו בלע"ז וא"כ בשפה אחרת זה יכול להיות זווגי. בבית"ל הביא דנחלקו הרמב"ם והסור דלרמב"ם בענין שיהיו כתובים רוב אותיות המגילה, ולטור בענין רוב תיבות המגילה וא"כ לפי"ז מתבאר דהטור והשו"ע לשיטתם שהכל תלוי בתיבות ונתברר שמניין התיבות הוא זוגי (3046) ורק מנין האותיות לא זוגי (12213).

הצנע לכת עם אלקיך

רש"י לך ג על הפסוק ואיש לא יעלה עמך הביא את דברי חז"ל שהלחות הראשונות נשתברו מפיהם שהיו בפרסום ולכן שלטה עליהם עין הרע, אין לך מדה יום שוה לצניעות. ובמדרש תנחומא מסיים: שנאמר ומה ה' דורש ממך כי אם עשה משפט ואהבת חסד והצנע לכת. ובברכות ז. אמרו: בשכר שלוש זכה (משה רבינו וע"ה) שלוש, בשכר ויסתר משה פניו זכה לקולטר פנים. ובתמיד לב. אמרו להן מה יעביד איניש ויחיה אמרו ליה ימית עצמו, מה יעביד איניש וימות ויחיה את עצמו, ופירש המפרש: ימית את עצמו ישפיל את עצמו. יחיה את עצמו יגבה את עצמו ומתוך כך יתנו בו הבריות עין רעה ויקטאו בו וימותו ולימודך חכמים שאדם הרוצה שיחיה ישפיל את עצמו וירחמו עליו הבריות ויחיה שנים הרבה ומנאזה ימנע את עצמו שלא יצטרך ימיו וימות בלא עתו. **ובספר שפתי חיים:** היא המפתח לכל המידות הטובות: מידת הפנימיות! להיות צנוע בכל דרכי, לא להתבלט, לא להתפרסם ושלא ירגישו בך. ניתן ללמוד זאת מדברי הגמרא במסכת כתובות (ף טב. ל.): **שם** מסופר על רחל בתו של כלבא שבו, אשר עוד בזמן שרבי עקיבא היה רועה צאן, היא ראתה את מידת צניעותו של רבי עקיבא ולכן חפצה להינשא לו. וכלשונו הגמרא: חזיתיה דהוה צניע ומעלי ראתה בו צניעות. מידת הצניעות שהיתה בו אפשרה לה להבחין במעלותיו הפנימיות הגדולות והגבוהות עד שמרום מעמדה הסכימה להתחתן עמו במטרה שילמד תורה. היא ידעה שבזכות מידה זו שניתן בה אם רק יתחיל ללמוד תורה נכונה הוא יוכל להגיע למדרגות גדולות מאוד. ואכן המציאות הוכיחה עד כמה היא צדקה בהערכתה. הצניעות שהיא ראתה בו הובילה אותו להתעלות מעלה מעלה עד שהפך לגדול בישראל. **וז"ל הפלא ועץ גלות:** ואף מי שהרחיב ה' את גבולו וגוי' ולכן יהיו האנשים והנשים צנועים ולא יתראו איש ותכשיטם וכן ראוי להישמר אפי' מישראל ממראית העין ולחוש מאד לרעת מעין הרע כי רבה וכ"ש פני הנכרים. מסופר על החזון איש (הענין איש ח"ב עמי' מג): פעם באו למעונו מתלמוד תורה חשוב בבני ברק על מנת להזמינו לחגיגה ולשמחה של מצוה הנחת אבן הפינה. אך החזון איש כאשר שמע על מטרת בואם של המזימינים אמר: איני אוזח מטקס על הנחת אבן הפינה! כמו כן סיפר רבי שמריהו גרינמן: החזון איש היה מזרז אותו לצניעות יתירה, וכך היה אומר לו: כל דבר טוב שהנך עושה צניעו! וחזר בפניו על ענין יגיוח אשר גילה בדרכו שהולך הוא לחיות מתים, ומשום כך לא עלה בידו לחיות את הילד!

ובדעת זקנים מבעלי התוספות מצינו דבר נפלא. כתוב בפסוק ויחי לך שנים ושמונים שנה ומאת שנה ויולד בך, ויש לתמוה מדוע לא כתוב: ויולד את נח כמו שמצינו שם באחרים. ומתוצאת הדעת זקנים מבעלי התוספות: יש לומר שמתושלח הצדיק נתן לו עצה שלא ימהר לקרוא לו שם, לפי שאנשי הדור מכשפים היו, והיו מכשפים אותו אם ידעו מהו שמו. מכאן למדו בעלי המוסר לומר גדול עברנו: יש פה לקח שמו המיועד לבעלי עליה והמפלעים בחייהם חיי התורה, ולאילו המעוותים והמיועדים לבנות את עם ישראל ולחיות מן המשפיעים והמעצבים את דמות האומה הישראלית שלא למהר לקרוא לעצמם "יש" ולא להזדרז להבלט עצמם ולהתפרסם, ובודאי שלא להתייחר ולהתגאות על חבריהם. וכך לא יגררו אחריהם גל של קנאה וסטרייה, והיו שומרים מכל סוגי עין הרע. והצנע לכת הוא תמיד סוגיה טובה ומעולה לעליה ולהצלחה, כי גם אדם צרי עין הם ואינם מסוגלים לראות בגדולתו והצלחת חבריהם, והפרסום הוא רע ומזיק להם.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני פרשת כי תשא

שמחה, וכן כשהי' באבילות על הרבנית ע"ה ביקש שלא יכניסו מודעות לעיתונים. פעם הוא נשאל מדוע כשהגיע לבני ברק הפסיק ללבוש תפילין כל היום, ואמר שבכפר סבא לא היו הרבה חרדים חרדים וע"כ זה לא היה בולט שהוא לבש תפילין כי כ"א עשה מה שהוא רוצה אבל בבני ברק שיש שם הרבה ת"ח אם יתחיל להניח תפילין כל היום זה יבלוט וצריך כמה שפחות להתבלט. האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב כתבטא ואמר על עצמו על הרבה גדרים בעבודת ה' ויתרתי ובלבד שלא להתבלט אפילו במשהו. רבי מרדכי צוקרמן אמר בדברי הדרכה לבחור צעיר כהאי לישנא: לא צריך שירגישו עליך שאתה "עובד", וכשאתה הולך בדרך תחשוב בלימוד אבל אף אחד לא צריך לדעת מה אתה חושב, אלא הכל ישנן בינך וביני קונך. ומרגלא בפומיה המשל הבא: כל זמן שהחמץ טריה לא מריחים באומה. אם מתחילים להריח אותה הוא כי היא מתחילה לחמץ. יש אדם אשר אתה רק עובר לידו ונדף ממנו ריח. אישיותו בולטת ומדקרת מול עיניך, אתה מיד יכול להבין את מהותו אם הוא למדן או גאון, בעל מוסר או צדיק. מצב זה איננו נכון, כי מאדם שלם לא נדף באומה! מעלותיו והנהגותיו אינן צריכות להתבלט בשום מקום. אלא עליהם להיות חלק מהנהגתו הפשוטה והצנועה!

מסופר על רבי חיים ברים: על אף שהיה מתלמידיו הקרובים והמובהקים של החזון איש והיה מרבה לספר עליו בכל הזדמנות, בכל זאת אף פעם לא אמר ולו בדרך רמז שהוא היה מתלמידיו. תמיד כאשר דיבר על החזון איש הוא הזכיר כי יש לו חברים קרובים אשר היו מתלמידיו ומובהקים של החזון איש והם אלו שסיפרו לו. או שהשתמש בניסוח הבא: אני יודע בבירור על החזון איש וכך, כי יש לי חברים אשר היו מתלמידיו תוך שהוא מתאר ומספר פרטי פרטי על מה שאירע, אך בלי גלויות אף פעם כי כוונתו היא לו עצמו שהיה נוכח בשעת מעשה. היתה לו חכמה נפלאה כיצד להסתיר את מעשיו. דוגמא אחת מני רבות הדלקת נרות שבת, אשר כידוע היו לו בה עניינים שגבים להדליק נרות רבים, אך את כל זה הוא עשה בהצנעה ענייניו כדרכו, וכאשר נשאל על ידי אורחיו על סיבת ריבוי הנרות, היה עונה: אלו מענייני הרבנית. לאחר פטירתה של הרבנית ע"ה כשנשבו נשאל על כך, אמר: מאחר וכך נהגה הרבנית איני חפץ לשנות. **בשנותיו האחרונות** היה לפעמים בבית בנותיו שיחיו בשכונת בני הורוטיטין ורז נוף. סיפר נכדו על אותה תקופה: כאשר טבל במקוה שעל יד בית המדרש וז"נץ שבהר נוף הוא הרבה מאוד בטבילותיו. כאשר סיים יוצא מן המקוה, נישא אליו אדם זר (כמדומה שהיה בעל תשובה) וביקש לדעת מה הן כוונותיו של רבינו זצ"ל, היות וראונו מאריך מאוד וחשב כי מן הסתם טובל הינו ש"י טבילות. ענה לו רבינו זצ"ל בהתחמקות על מנת להסתיר את מעשיו ואמר: לאנשים זקנים כמוני יש תועלת רפואית ממים חמים, והיות ומתבייש אני לעמוד סתם ולבלות במים לכן אני טובל פעמים רבות, אבל אין לי שום כוונת מיוחדת. **וכך מסופר** על רבי יהודה צדקה: כל ימיו הקפיד ונהר מאוד שלא לעשות שום דבר מיוחד בגלוי לעיני שאר בני אדם. כאשר היה רואה לפעמים ברחוב אנשים ההולכים לטבול קודם התפילה לשם תוספת טהרה והמגבת בידם כאילו מבקשים הם להכריז שהינם בדרכם למקוה, הוא הבעיר את פליתתו בתוספת כלום אין לחשוש בכך משום ויהרא!

על החפץ חיים מסופר: אשה היה לראות על חזונו החיונית כל דבר מיוחד, או הנהגה מעוררת ענין, אלא הוא תמיד שקד להצניע את אורחותיו מעיני הרואים. ונביא דוגמא אחת מתוך עובדות רבות, באחד מימי תשעה באב החפץ חיים זצ"ל התפלל ליל תשעה באב עם חתנו רבי צבי הירש אשר גייסונו יחד עם בני הישיבה והמתפללים. רבי צבי הירש אמר מגילת איכה ואת הקינות בבכיות נוראות מבש, ואילו החפץ חיים ישב ובהה בשקט חרישי. לאחר גמר התפילה הקהל התפרז והלך לביתו, כך גם החפץ חיים. אחיניו של החפץ חיים אשר ישן בעליית בית דודו החפץ חיים עלה על יצעו והתכונן לשינה, אולם אך הספיק הוא להירדם חיש הוא התעורר בבהלה לשמע קול בכי נורא, מי בכח כל כך? הוא התלבש תיכף בזריזות, רץ למטה וראה את החפץ חיים יושב על הריצפה כשלפניו סדר הקינות והוא בוכה בכי תמורורים. אז קלט אחיניו שהיה אז בחור בן ארבע עשרה, את עוצם גדולת דודו האגדול. בבית המדרש בחברת הקהל הוא התנהג כולם האנשים, אבל כשהיה בבדידות בביתו על עצמו וסבר ששולח כבר נמים את שנתם או אז נתן דרוך לרגשותיו, ופרץ בבכי תמורורים על החורבן!

מעשה היה באשה אחת ששני בניה למדו בראדיון, והנה חלפו כמה חודשים והיא לא קיבלה מבנם שום דרישת שלום או מכתב כלשהו. הדבר הדאיג כמה כמובן את אדם, עד שהחליטה לבסוף בלית ברירה לנסוע לראדיון לדרוש בשלום בניה. באחת מן התחנות, ראתה יהודי חבוש קסקט, ולבושו כאחד האנשים הפשוטים, ושאלה אותו להיכין עליה להמשיך על מנת להגיע לעיר ראדיון. שאלה היהודי: לשם מה עליך לנסוע לראדיון? ענתה לו האשה: נוסעת אני לראות את שלום בניי הולמים שם שבישבה, שזה כמה חודשים אין לי מהם כל בדל ידיעה. אמר לה האיש: אני גר בראדיון, ותחת שטרחתי לנסוע עד לשם אנש אני אליהם, ובאמסור להם שיכתבו לך איגרת שלומים בהקדם. האשה שמחה על כך שתיחסק ממנה טירחת הסיגיה הארוכה, הודתה לו מאוד ושאלה את האיש לשמו, והוא כמתחמק ענה: אני בעל הבית פשוט מראדיון... גם כאשר ניסתה שוב להיוודע

מפיו לשמו, לא עלה בידה. טרם שהלך מהמקום אמר לה האיש: תיזהיר על רכושך, המקום כאן שורץ גנבים. עבור זמן מועט קיבלה האם מכתב מביניה, בו הם מספרים לה כי החפץ חיים בכבודו ובעצמו מסר להם כי אם מסתמך לה שיכתבו לה מכתב מפאת דאגתה לשלומם. האשה לא האמינה שאותו יהודי הלבוש בפשוט כל כך והציע עצמו לעזרתה, לא היה אלא החפץ חיים. **כשרבי** חיים קניבסקי היה מגיע לבריתות, והיה ממתין בחוץ ברכב לתחילת הברית, היה פותח מיד את הספר, וקרה לפעמים שלפתע הבחין שרבים מאד מצטופפים ומסתכלים בו, היה סוגר את הגמרא ומלמל לעצמו: יותר מדי רואים. המון מהדברים מתוך הספר מידות דלילה לרבי מרדכי ועוננו.

וראית את אחרי ופני לא יראו.

אומרי החת"ס עונות הפסוק הוא כך: עיני רבות את רואים בעולם דברים שונים שנעשים מבלי שיש לנו יכולת להבנים למה כך ולמה כך, אבל לאחר שנים ארוכות לפעם מתברר לנו איזה פזל יפה הקב"ה חיבר לנו בצרה הזאת והזאת, איזו ישועה עצומה צמחה מדבר פלוני... האדם צריך לחיות בדיעה שהקב"ה טוב ומטיב וגם כשהוא עושה שמהו שבתחילה נדמה לנו שהוא מאוד לא טוב, בכ"א הוא צריך להאמין באמונה שלימה שזה הדבר הכי טוב ואח"כ תגיע הישועה שהוא חפץ בה. הדרשנים נוהגים להביא ע"כ סיפור: פעם אברך ירושלמי נקלע לחובות רבות והוא נאלץ לכתת רגלים ולהסתובב בין נדיבי עם בארצות נכר. כאלה הימים הוא נכנס לביתו של גביר גדול וביקש את תרומתו, הלה החל לצעוק עליו צעקות רמות והפליא בו טיעונים קשים על הפרזיטיות שלו שאינו עושה כלום רק פושט יד וכו' כנהוג. בכל אותו הזמן האברך שמע הכל בשוויון נפש מבלי להוציא גהה מפיו, לאחר כמה דקות של צעקות הוציא העשיר אלף דולר והביא לו. לפני יציאתו מהבית שאל אותו העשיר אינני מבין אותך אבקש שתסביר לי משהו. ענה עומד צועק עליך ואתה נשאר אדיש, מה הפטש בזה? ענה לו האברך אני אידך לך את האמת לפני שעליתי אליך אמר לי הדריבר שמנהגך לצעוק ואח"כ לתת סכום יפה, וע"כ זה הגעתי אליך, הבנתי שהצעקות הם היכי תמצאי לקבל את התרומה. היחיתו שתגמור, כדי שאוכל לקחת את הכסף וללכת. זו נקודת האמונה, כאשר קובע בליבו שהכל מתוכנן ונעשה בגזירת עליון, כל מעיקים עליו! האמונה נוטעת אצלו והכל הכרה שזהו חלק מההתהלך שהוא אמור לעבור, והכל לטובתו. הידיעה הזאת מחזקת אותו ונוסכת בו תקווה לעבור את הקשיים בצורה קלה יותר. והבאנו בעבר הרבה סיפורים ע"כ, נביא כעת שני סיפורים שעדיין לא הובאו כאן.

מסופר על החתם סופר, כשהיה בחור הוא בא לעיר פרשבורג כדי ללמוד שם, אורחותיו יתנו לו ע"י עשרי אחד מותשבי העיר. באותו זמן האבאטסן חיילים צרפתיים בבתי יושבי העיר וגם אצל העשירי הוא התאכסנו כמה מהם. בין החיילים היה אחד שהתקרב מאד אל הבחור משה סופר וביקש ממנו לפלמחו כמה דברים נחוצים, ותמורת זאת הוא יניקה את בגדיו וישרת אתה בשאר דברים. הבחור משה סופר לא יכל לסרב, והסכים מיד. עבור למעלה משלושים שנה כאשר החתם סופר כבר היה רב בעיר פרשבורג, העלילו על החתם סופר שהוא מרגל והביאו אותו לפני משפט צבאי. שכנס החתם סופר לחדר השופטים הכירו מיד ראש השופטים וקרא לו להיכנס לחדר מיוחד, שם גילה לו שהוא החייל שגר אתו בבית העשיר בעיר פרשבורג, ושמוח זה עם זה ומיד הבטיחו שלא יתן לו שום עונש כיון שהוא יודע שהעלילו עליו לעליית שקר, ופטר אותו מיד מן המשפט ללא דין ודברים כלל. בעקבות מאורע זה אמר החתם סופר את הפרוש הנפלא על הפסוק "וראית את אחורי ופני לא יראו".

בספר אצרות התורה מביא מעשה נפלא מהרב שך. הביאו לפניו ילד יתום מאב ואם שישוחח איתו ויחזק אותו בצרה שבאה עליו, אמר לו הרב שך במה אוכל לנחם אותך על הצרה הקשה שפקדה אותך? גם אני התייתמתי בגיל צעיר ויודע אני את צרתך הגדולה. אבל אספר לך סיפור שיוכל לחזק אותך: בחייתי בישיבה, בתחורים הטובים והמצוינים כשהגיעו לגיל הנישואין היו מקבלים מהמחותן סידור שלום. זאת אומרת כל צורכי הדירה הוחתנה. כל אחד מחלר מהאירוסין היו שואלים אותו מה קבילת. זה היה מושג שכל אחד חוזר עם מטען גדול. אומנם, אומר הרב שך, אני כשהתארסתי לא קיבלתי דירה, אמרו לי מיד חברי לעזוב את השידוך, שהיה בחור כמך וכל קבילת הרבה סוף. אבל הבנתי שהשידוך הוא משמים ולכן לא קיבלתי. והנה באותם ימים היו שמעות קשות על המלחמה שעומדת לפרוץ. כל אחד ניסה לחשוב כיצד יעזוב את מקומו ורכשו יעזוב את מקומו. ואני מכיוון שאלה היתה לי דירה, קח היה לעזוב את השכירות ולעלות לארץ ישראל. שכלכל חברי שגר בדירה משלהם היה קשה לעזוב את דירתם וכל רכושם, והם נשארו לגור בפולניה. בסופו של דבר נספו כל חברי בשואה, לא נשאר מהם זכר ד' ירחם. רק אני נשארתי בחיים. ואז מוסיף הרב שך: אני היו שואלים אותי או את כל בחור אחר באותו הזמן, האם לקבל דירה זה דבר טוב? ברור שכל אחד היה אומר שאין טוב יותר מקבל דירה. אבל עכשיו התברר שהי שאל קבילתי דירה זה היה הדבר הטוב ביותר באותו זמן. כך במבצע, אמר ליתום, לחיות בלי הורים ברור לכולם שאין זה טוב, אבל לעתיד יתברר שהכל היה לטובה, וזהו שאומה הכתוב וראית את אחורי ופני לא יראו.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מה הם הזמנים המסוגלים לתפילה על צרכים אישיים בימי הפורים? ועוד דברים חשובים ליום הפורים. **תשובה:** השמחה של פורים צריכה להיות ע"י שאנחנו ויכינו להיות קרובים להקב"ה בכל קראנו אליו. **צום תענית אסתר** כותב המשגי"ב בתרפי"ה שהצום הזה נקבע כדי לזכור שהשי"ת רואה ושומע כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישוב אל ה' כבימים ההם. ובקו הישר פרק פז כתב שיום תענית אסתר הוא יום מסוגל שיתקבלו תפילותינו וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר ויאמר מזמור כב ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויזכיר זכות מרדכי ואסתר ותקובל תפילתו ברצון. **יום הפורים** עצמו הוא יום מסוגל מאוד לקבלת התפילות לרצון והוא עת רצון במרומים, כן כתב רבי חיים ויטל, ויש בהו עניין של כל הפושט יד ונתנים לו ואין בודקים אחריו. ואפשר לבקש על נס שיהיה לנו ניסים מה שבכל השנה לא שייך לבקש. והנתיבות שלום מסלונים אמר ע"י שהמתפלל בפורים יכול לבטל גם גזירות שנחתמו, כמו בימים ההם בזמן הזה שהתפילות ביטלו גם מה שנגזר ונחתם בטבעת המלך. ורבי מרדכי מנדבורנא הקפיד מאוד שכל חסידיו יגמרו את הספר התהילים ביום הפורים ואמר שמקובל אצלו מאבותיו שהמסיים תהילים ביום הפורים מובטח לו שתפילותיו יתקבלו. וצריך לנצל ימים אלו ולא לעשות את הספר עיקר ואוי לו לכסיל אשר בזה היום שעשירי אוצרות נפתחים, אינו פונה אליהם. והישועה מגיעה רק כסומכים רק על הקב"ה וד"ץ מתעורר ע"י תפילה. **זמן נוסף** ביום הפורים לקבלת התפילה הוא בעת הסעודה. **ובעניין הלימוד בליל הפורים:** בדרשות חת"ס קילס מאוד לומדים בין מגילה של לילה למגילה של יום. והבטיח שהוא בן עה"ב. ולכה"פ שיתדל שלא יעבור עליו יום זה בלי קביעת עיתים לתורה, והכי טוב שאחרי התפילה יישב ללמוד איזה חצי שעה. ומקובל שבעל האגודת אזור זכה לבנו ה"אבני נזר" בזכות שלמד בליל פורים. **עוד דבר כדאי** מאוד בפורים והוא לשמוח לבי נשברים וחז"ל תקנו משלוח מנות ומתנות אביונים ומי עשה זאת אחר הקב"ה ג"ח ושמח אותו. **ויש להזהר** מאוד מאוד מלמנוע מאד מליצנות האסורה שיכול להוריד את כל המדרגה שהשגנו בחורף ובעיקר לא לצחוק על חשבון אנשים ועל דברים קדושים, שמחה ובדיחה כן אבל לא על אנשים דברי חז"ל ודברים קדושים.

שאלה: איך ניתן למנוע בפורים מהילדים לאכול כל היום ממתקים ושוקולדים המזיקים לבריאות? **תשובה:** היום ניתן לראות (הכל כתוב על המוצרים) כמה דברים לא בריאים יש בכל מוצר, ולפי החשבון הפשוט מי שלא נשמר, בפורים לבד הוא אוכל קילו סוכר, ושומנים רוויים ושאר מרעין בישין המשחיתים את הגוף. בקבוק שתייה קטן למשל מכיל 15 כפיות סוכר, ומי שלא נשמר לא הוא שותה במשך היום כמה כאלו, וכן ע"י הדרך, ולכן: דבר ראשון כדאי לתת להם ארוחת בוקר טעימה ומזינה, כך לפחות יהיה להם פחות חשק לשבוע מממתקים. שנית אפשר להחליף את הממתקים שמורת הפתעות מ'הכל בשקל' וכדו', העיקר שהגוף לא ישחת. ובכוח זה לא יעזור. וראוי להוסיף שיש שחשבים משום מה תשחית צריך לאכול את כל המשלוחי מנות שקיבלו, צריך לזכור את הדיון של כל תשחית דגופא עדיף והגוף הוא לא פח זבל, ובפרט שעובר איסור של נשמתם. **לא לשכוח ביום הפורים:** לעלות או אפילו לשלוח משלוח מנות זה דבר קטן דבר ראשון לסבים והסתבות הקרובים אלינו ביותר, וכן לאנשים גלמודים שנמצאים סביבנו, לנו זה לא דבר כ"כ קשה אך להם זה דבר עצום וגדול, והקב"ה יחזיר לנו מכל טובו וחסדו ביום הזה.

שאלה: מיהו אחשוורוש? **תשובה:** בילקוט מעם לועז מובא כדלהלן: מלך פרס אסטרטגיס היה שמו ולא היו לו בנים כי אם בת אחת יחידה שהמלכות הייתה שייכת לה. אחד משרי המלך ראה זאת חשק בה ופיתה אותה להינשא לו. כשנודע הדבר לאסטרטגיס כעס על השנר שלו והוציאו להורג ונתן בתו בבית הסוהר וכשנולד לה בן ציונה המלך ושלח להניקו אלא להביאו מיד אל הר אחד ששם ימות ברעב וכן עשו. וזימן לו הקב"ה כלבה שהניקה אותו עד שנעשה גיבור. ונקרא כורש על שנתגדל על יד כלב שבלשון פרסי קורין לכלב כורש... וכורש נשא את בתו של דריוש מלך מדי והוליד את אחשוורוש שהיה בנו של כורש ונכדו של דריוש, ולדריוש לא היו בנים ולכן ירש אחשוורוש את מלכות מדי מיד וזקנו ומלך גם כן במקום אביו כורש אחרי 3 שנים של מלכות כורש במדי ופרס.

שאלה: מתי היה פעם אחרונה פורים המשולש כמו השנה? **תשובה:** בשנת תשפ"א ולפניו בהפרש של 13 שנים קודם בשנת תשס"ח. פעם הבאה זה יהיה עוד 20 שנה בשנת תת"ה. (נס ההצלה ויום הפורים היה לפני 2400 שנים בשנת ג' תה).

שאלה: אם מציעים לת"ח אדיר להיות בעמדת השפעה הכי גדולה בעולם ויכול להציל יהודים, האם יקח את התפקיד או ישאר ללמוד ולהרביץ תורה? **תשובה:** אמנם אין כאן המקום לפסוק הלכה למעשה אבל אפשר לציין מה שרואים מהמגילה, שמרדכי למרות שהיה משנה המלך העולם כי אחשוורוש מלך על כל העולם, בכ"א הוא עלה לירושלים והיה מורה הוראות בבית המקדש בהלכות הסבוכות כמבואר בשקלים.

שאלה: רבה בחיידר רואה את כל הכיתה משתוללים לרגל ימי הפורים, האם יש שיטה מפתיעה להתגבר ע"י? **תשובה:** אם אתה לא יכול לנצח מישהו תתחבר אליו. וזה מה שיעשה עם הילדים, הוא ישתולל איתם וירקוד איתם ביחד ואח"כ יחד איתם הוא יריגע.

שאלה: מהי הסגולה הגדולה שגדולי הדור בכל הדורות המליצו עליה מאוד לישועה בכל העניינים? **תשובה:** קבלת שבת מוקדם: הן איש חי כתב כי עם ישראל זוכים לעושר וברכה בזכות שמקדימים ומקבלים את השבת מבעוד יום. ויש להוסיף שהקדמת קבלת שבת היא סגולה למצוא את הזיווג במהרה. השבת היא הבת זוג של עם ישראל. עם ישראל הוא החתן והשבת היא הכלה, ומצוה על החתן להקדים לצאת לקראת הכלה. זוהי המצווה של תוספת שבת, להקדים לצאת לקראת השבת. האר"י אמר שסגולה למי שאין לו בנים שיהיה מאד וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת בערב שבת ובמוצאי שבת, ויתווספו לו בנים. וכן כתב החפץ חיים שמי שמזדרז ומחזק גם אחרים לקבל שבת מוקדם יזכה שיהיו לו בנים. ביטול גזירות קשות: בספר סדורו של שבת כתב: טוב להקדים לקבל את השבת, כי משעה שמדליקים נרות של שבת קודש, מסתלקים ומתבטלים כל כוחות הרע והטומאה מהבית. האמרי אמת מגור היה אומר שכח מצוות תוספת שבת כל כך גדולה, שעל ידה זוכים למחילת כל העוונות, אפילו הקשים ביותר. הרב שטינמן אמר לאימי תחי' שתאמר לנשים שכל מי שתקדים שבת עשר דקות יהיה לה ישועות בכל התחומים וזמן זה של הקדמת שבת הוא הזמן הכי גדול בשבוע ואלו השעות הכי יקרות מכל השבוע וכל הבקשות והתפילות מתקבלות אז.

שאלה: כמה זמן תארך מלחמת גוג ומגוג? **תשובה:** רבי משה שטרנבוך אומר בשם רבי יהואקל אברמסקי שמקובל אצלו מתלמידי הגר"א שמלחמת גוג ומגוג תארך 12 דקות בלבד, ובמלחמה זו שליש מהעולם ימותו ושלש ייפצעו, ושלש ישרדו ללא פגע. וכיום שיש צד שאנו על סף מלחמת עולם שלישית מבינים שזה בהחלט דבר שהוא סביר לחלוטין בעידן שלנו. עוד אמר רבי משה שטרנבוך שיש לו עדות עד זקנו הגר"א שהיה אומר שלפני ביאת המשיח מלכות רוסיה תתגבר ואומות העולם יפחדו ממנה.

שאלה: האם על אברך מתמיד ללמוד נ"ך על חשבון הלימוד? **תשובה:** רש"י על הפסוק 'ויהי כללות משה' אומר שעל התלמיד חכם להיות בקי בכדו' ספרים. ויש להוסיף שצריך לשאול חכם איך ובאיזה פרושים לומדים נביא.

שאלה: עד כמה חשוב להקשיב לשליח ציבור בחזרת הש"ץ? **תשובה:** בפרשתנו שהקב"ה נתעטף כשליח ציבור והראה למשה סדר יג' מידות. אומר הזהר הקדוש שע"י הקשבה לחזן בחזרת הש"ס מי שחייב נעשה זכאי, וזה גם הכוונה שהחזן מוציא את הציבור ידי חובה, והיינו מחובה לזכות.

שאלה: בפרשתנו מובא האיסור לספור אנשים, האם מותר לספור במחשבה? **תשובה:** ר"ח פלאג'י כותב שאפשר לספור במחשבה ע"י הסתכלות על האנשים אבל יזהר שלא יצביע כשסופר.

שאלה: מהו התבלין היקר בעולם? **תשובה:** אחד מסממני הקטורת הוא כרכום, (לא התבלין הידוע כרכום, אלא כרכום) הוא מופק מפרח הנקרא כרכום גידולו במזרח הרחוק, יש לו ריח מאוד טוב וטעם מתוק ומשמש להמון דברים כצביעה בישום תיבול יופי ועד רפואה ואכילה. יש קושי גדול להפיק אותו ולכן הוא תבלין נורא יקר ולגידולו שלו צריך תנאים מאוד קשים אדמה מאוד משבחת, שמש

תמיד, ובשטח של דונם ניתן להפיק רק קילו אחד. שווי של קילו הוא למעלה מעשר אלף דולר. גרם עולה עשרות שקלים.

שאלה: השבוע על יום ההילולא של הנועם אלימלך מליזענק ידוע חגולות רבות נקשרו בשמו מה היא הסגולה שלו לגבי מלווה מלכה? **תשובה:** היה רגיל לומר שאכילת מלווה מלכה היא סגולה לאישה מעוברת ללידה קלה. רבי אלימלך הבטיח שכל העולה לקברו לאחר מותו לא יפטר מהעולם ללא תשובה.

שאלה: בפרשיות שלנו אנו קוראים רבות על ענייני קורבנות, התפילה היא במקום קורבנות, למה הייצר הרע כ"כ מתנפל על האדם בתפילה ולא נותן לו להתרכז כמו שצריך? **תשובה:** התפילה זה הקרבת אלוקים הכל גדולה שיש שזה תכלית האדם לכך הייצר הרע מונע כמה שיכול להגיע לתכלית, לא איכפת לייצר שילמדו תורה ויעשו מצוות העיקר לא יהיה קרבת אלוקים ואמונה בו יתברך, וזו הסיבה שעלינו להתגבר על הייצר ולהשתדל ביתר שאת בתפילה בכוונה עצומה ללא הפרעות, ונוסח התפילה אסור שיהיה בתביעה כלפי שמיא רק אברהם ומשה שהיו בדרגה עליונה של שלימות האמת ולא היה באימתם שמץ של טענה חלילה על הקב"ה אלא רק שאלה על חילול ה' שנוצר כמו למה יאמרו הגויים ברעה הוציאם וכי'. וכן אברהם שאמר האף תספה צדיק עם רשע יכלו לומר כן, אבל על האדם לבוא בתחנונים ולבקש רק מאוצר מתנת חינוך.

שאלה: האם במציאות העולם רואים יתרון חכמה אצל יהודים? **תשובה:** ברשימות המיליארדרים של פורבס היהודים ממלאים 11% ממנה למרות היותם אחוז נמוך בהרבה מאוכלוסיית העולם (אם נצא מנקודת הנחה שבכדי להיות עשיר מופלג יש צורך ביתרון חוכמה - דבר שאינו נהנה) אותו הדבר ידוע שבאמריקה הגדולה, שמספר היהודים בה הוא כשני אחוז, ובכ"א עשרים אחוז מהבכירים הגדולים בכל התחומים באמריקה הם יהודים. לפני כמה שנים היה חכם יהודי מופלג מפורסם בהיסטוריה המודרנית בשם אלברט איינשטיין לילד גרמניה שהיה פיזיקאי ונחשב כגדול המדענים בכל הזמנים. וכמוכן מי לנו גאונים וחכמים כגדולי התורה שבכל דור ודור המגיעים לפסגות גבוהות מאוד בעבודת השם. גאונים כמו הרגוטשובער ורבי חיים עוזר שהיה יכול לדבר בשני טלפונים ולכתוב תשובה הכל בכ"א.

שאלה: מי שנוהג לבעוס מאוד כשנתקל בדברים שהיו צריכים להיעשות ולא נעשו, איך פותרים ד"ץ? **תשובה:** הדבר נובע מזה שהאדם החליט על דברים מסוימים שצריך שיהיו או על דברים מסוימים שאסור שיהיו. והיינו אסור לי לאחר, או צריך שיהיו תמיד מים קרים במקרר וכדו' ואנשים מגיעים לכל דבר לפי כללים קדומים ולא מוכינים להתגמש וממילא נוצר קונפליקט כי מוכרח שכל הסיבה שלהם ינהוג ע"פ הכללים שלהם. וזה גורם ג"כ שכוועים הרבה על בני הבית והילדים. וכדי שלא יכעס, על האדם לשנות את כיוון החשיבה שלו של: צריך ואסור. ואז הכל על מקומו יבוא בשלום.

שאלה: מהי כמות המזון שמומלץ לאדם לאכול בארוחה? **תשובה:** כמות המזון בארוחה צריכה להסתכם בדרך כלל בכמות של צלחת אכילה אחת לאדם מבוגר. לילד יש להפחית יחסית לגודלו. ואיך אדם יידע שהוא אוכל את הכמות הרצויה, אם הוא שבע למשך זמן סימן שאכל כמות נכונה.

שאלה: אדם שנמצא במצב של לחץ, מתח ודאגה, האם וכיצד בן הזוג יכול לעזור? **תשובה:** אדם שנמצא במצב של מתח מכל סיבה שהיא, גם אם זה בגלל מתח הפרנסה או סיבה חברתית או מכל סיבה שהיא, בן הזוג הוא האדם שהכי יכול לעזור, ואיך ע"י הכלה, להבין את השני, להכיל את רגשותיו, לנסות לשמחו בדברים שאוהב, להרגיע במילים טובות, להציע עזרה, לחשוב ביחד על רעיונות לעזור ואז גם אם זה לא נותן פתרון, זה נותן לשני כח והרגשה טובה וכך יוכל לקבלת לצאת מהמצב.

שאלה: עד כמה ואיך צריכים ההורים לדרוש מהילד להגיע להישגים? **תשובה:** צריך לדעת לדרוש לפי היכולת של הילד, לפי הכישורים וההתפתחות שלו ובעיקר לדעת לדרוש לפי התכונות שלו. אם למשל תלמד ילד שאין לו חוש מוזיקלי לשיר, גם אם תשקיע בו 20 שעות זה לא יעבוד. ההורה צריך דבר ראשון להכיר את התכונות והיכולות של הילד ולפי זה לדעת לדרוש ממנו דברים. ולכן אך טבעי הוא שאפילו באותה משפחה יהיו דרישות שונות וספציפיות מכל ילד, כל אחד לפי התכונות והכישורים שלו. ר"ש הופמן.

הלכות

משלוח מנות מטרתו להרבות אחווה, וע"כ צריך שהמקבל יידע מי נתן, ואומרים הפוסקים שאם לא יודע לא יצא ידי"ח. **אין יוצא ידי"ח** מתנות לאביונים בנתניה לתתי"ם, הליכות שלמה לרש"י. **אישה** חייבת במשלוח מנות ומתנות לאביונים: **במשלוח מנות** אינה צריכה לקנות המנות באיזה קניין.

מתנות לאביונים לאישה הרב אליהו פוסק שצריך לזכות את המתנות לאישה שהבעל נולד בשליחותה. וכשנותנת לבד אינה צריכה רשות ממנו.

שתה יין אינו צריך לברך על שום משקה ששותה אח"כ. וכששתה פחות מכשיעור ורוצה לשתות שתיה יבקש ממישהו שיוציא אותו, או יברך על איזה מאכל שהכל. שו"ע ונו"י קעד. שו"ע תרצו.

מדין חינוך. צריך לדאוג שבניו קטנים יקיימו את מצוות היום כולל משלוח מנות ומתנות לאביונים.

אבא שביקש מבנו שלא ישתכר, זה לא נחשב שביקש ממנו לבטל מהתורה, כי דעת הרמ"א שחייב איניש לבסומי, זה בלי להיות שיכור וכן מצינו אצל הרבה מגדולי"י שלא משתכרים. רבי חיים קניבסקי נהג לשתות אחרי קיום מצוות היום בשחרית, ואח"כ הלך לנוח ועי"ז קיים עד דלא ידע כרמ"א, שולחן שלמה. **ומצוות שתיה** היא ששותה יין ומביאו לכבידות ועייפות, אבל השותה מעט יין ואין הולך לישון מחמת זה אז אינו יוצא ידי"ח המצווה כלל.

יין בתוך הסעודה צריך לברך הגפן. ואם שתה קודם הסעודה א"צ לברך ובפורים זה אף היה בדעתו לשתות בתוך הסעודה.

אסור לעשות מלאכה בפורים והעושה אינו רואה סימן ברכה. ואומר רח"ק שהדן הוא כחוק"מ. **זה הכל** כזוה לא לצורך פורים, אבל לצורך פורים כגון כיבוס גיהוץ ושאר דברים מותר כבחול.

שכח על הניסים. ישלים לפני יהיו לרצון הראשון שלפני א'. נצור. **מותר לכתוב** את שם בעל המגילה על הקלף מאחורי המגילה. **מותר** לקחת בכוח נפצים שיכולים לסכן את הציבור.

אסור לטעום קודם קריאת המגילה. וד"ז אומר רח"ק שזה נאסר אף לנשים. אא"כ לא יכולים וחלשים מאוד מאוד. רמ"א משני"ב ושעה"צ תרצב ד.

מחצית השקל: מי שלא נתן מחצית השקל יכול לתת גם אחרי פורים. רבי חיים קניבסקי.

מקרא מגילה: **אם הבעל קורא התחיל הברכות לפני שנכנס**, עדיף לומר לא הברכות ולקראת מהחומש מה עד כדי שיספיק לשמוע רוב קריאת המגילה מהבעל קורא וקורא במגילה. שלמי תודה. **יזהר מאוד לא להסיח דעת** בעת קריאת המגילה, ואם הסיח דעת לגמרי עד שלא שם לב לקריאה ואיבד אפי' מילה אחת שיש בזה שינוי במשמעות של הסיפור חוזר וקורא. ואם מסתפק בזה הקלו שאינו חוזר. **אדם שהתפלל** תוך כדי שהבעל קורא קורא המגילה למרות ששמע הכל מהבעל קורא לא יוצא ידי"ח.

בחור בר מצוה ללא זקן האם יכול להוציא בקריאת המגילה: בלילה כיוון שהוא מדרבנן יכול להוציא מדין חזקה. ובבוקר דהוי מדברי קבלה אינו יכול להוציא.

אם נתעורר לו צורך לנקביו ואפי' שלא יכול להתאפק 72 דקות, (וכשאינו בבל תשקצו) תוך כדי הקריאה יכול להמשיך לשמוע ויוצא ידי"ח. יה"ל צב ו קורא כדרכו.

בעניין הכאת המן. יעויין ברמ"א תרצ יז בשם הבי"י ונו"כ שם דאין לבטל מנהג זה. וכמובן עם שיעור וגבול, אבל לבטל לגמרי אסור.

אם דיבר בין קריאת המגילה לאמירת ברכת הרב את ריבנו, אינו אומר הרב את ריבנו. שעה"צ תרצב יב. **נשים ששומעות** קריאת מגילה בבית אינן אומרות הרב את ריבנו.

רבי חיים קניבסקי פשוט לו שאין לטעום קודם נתינת מתנות לאביונים ומשלוח מנות.

מצוות היום משלוח מנות ומתנות לאביונים, כתב הפרמ"ג תרצה' שיש בזה דין חינוך.

חידות

בתורתך'. ט. פרשה שנייה "דגנך תירשך ויצהרדך". י. בר מצוות.

חידות לשוניים על הפרשה מאת רבי יאיר נוסבכר הצדיק שליט"א: התשובות בסמוך לשאלות. א. שמות 10 פרשות בפרשה? כי תשא (ל יב) ראה (לא ב) וישב (לב ו) יוצא (לב כד) אמור (לג ה) ויקרא (לד ה) תרומה (ל יג) בא (לד יב) בחר (לא יח) בעלותך = בהעלותך (לד כד) ב. 12 לוג: הין (ל כד). ג. חריף שכל שמכין לתרופות: ורוקח ממולח (ל לה). ד. שניים מעשרת מכות מצרים: ארבה (לב יג) דם (לד כה). ה. אחד מתרי-עשר הנביאים? מלאכי (לב לד). ו. שני מזלות: גדי (לד כו) שור (לד יט). ז. עלול להתפוצץ: מוקש (לד יב). ח. סדר ביש"י: מועד (ל יח). ט. ספרו של רבי אלעזר מוורמייזא: הרוקח (ל כה). י. 12 מילים הקשורים לפורים ולמגילה: מסכה (לב ב) מזה ומזה (לב טו). מר- דרור (ל כב). עשרת (לד כח). חמש מאות (ל כב). ואיש את רעהו (ל כז). ויהי (לב יט). ויעמוד משה בשער (לב כו). הרע הזה (לג ד). מחצית השקל (ל יג). חור (לא ה). חמישים (ל כג).

חידות כלליות ולילדים: א. אדם קנה עז 60 שח ומכר אותה 70 ש"ח לאחר כמה קנה אותה בתורה 80 שח ומכר אותה 90 ש"ח. כמה כסף בסה"כ הרוויח אותו אדם? ב. איזה אוכל גורם לאנשים להזיל דמעות? ג. איך יתכן 3=6=600? **תשובות**: א. התשובה כמובן 20 שח כי הוא הוציא מהכיס 140 והזר לו לארנק 160. ב. בצל. ג. המילים 'שש מאות' זה 6 אותיות 1/3 מזה זה המילה שש.

חידון משמעותיות מילים לפרשת כי תשא. ה' משמעותיות למילה מתכון.

מתכון - מניין מספר. "והקטורת אשר תעשה במתכונתה לא תעשו לכם" רש"י: במניין (שמות ל לז). "ואת מתכונת הלבנים" (שמות ח. ח). **מתכון - ביס**. "ויעמידו את בית האלוקים על מתכונתו" מצודות דוד: כנו ובסיק (דברי הימים ב כד יג).

מתכון - על פי מבנה קבוע. יוצא מהבית בשעה שבע במתכונת קבועה. מתכונת ההתנהגות שלו משתנה מעת לעת. **מתכון - מרשם תפריט**. "המתכונים של שף שרגא מעולים". **מתכון - עושה בכונה תחילה**. "מתכון להכעיס".

חידות מגילת אסתר: א. מנלן שגם אצל נכרי אומרים שלוחו כמות? ב. מה אחרשוש לא ידע? ג. מה המן

כמה הלכות לפורים המשולש: בעיירות שאינן מוקפות חומה צריך להתחיל את הסעודה קודם חצות היום ואפשר גם עד השעה העשירית. ואם לא אכל יכול להתחיל לאכול מאוחר לפני השקיעה ולפני שמקבל ע"ע שבת, וכשיגיע שבת וזמן קידוש יפרוס מפה ויקדש, ואם שתה יין לא יברך הגפן רק קידוש בלבד. וימשיך באכילה לכה"פ כביצה, ובברכת המזון לא יאמר על הניסים רק רצה. וד"ז נהגו בעיקר אצל החסידים ובחצרות האדמו"רים. **ובפורים** שחל בער"ש התירו רוב הפוסקים לגזוז ציפורנים לכתחילה. ולעניין תספורת וגילוח יש שהתירו. ויזהר למשמש בבגדים בער"ש. **יש להיזהר** להוריד צבע מהפנים לפני שבת ואם לא הוריד מותר להוריד בשבת אם זה לא ציור או כיתוב שבמקרה כזה נקרא מוחק וצריך לשאול לרבנותו. **דיני פורים למוקפין**: בליל וביום ו קוראים המגילה ונותנים מתנות לאביונים. ויש שנהגו גם לשלוח משלוח מנות ביום ו. ויש שנהגו גם לשלוח בשבת. ובשבת אומרים עה"נ וקוראים קריאה של פורים, ויש שמרבים משהו בסעודה, וביום ראשון שולחים משלוח מנות ועושים סעודה. ויש שהשתדלו לאכול פרי חדש וכדו' בשביל לברך שהחינו. **הבעל קורא** שקרא בשישי בירושלים יזהר לא לנסוע לשבת לעיר שאינה מוקפת כי אז לא יתחייב בשבת ויצא שכן עיר הוציא בן כרד ויש בזה בעייה. כמו"כ יזהר ירושלמי לא לצאת ביום ראשון מירושלים כדי שלא יפסיד מצוות סעודה ומשלוח מנות. בן עיר שהגיע לירושלים בשבת י"א שיאמר עה"נ. בן ירושלים שהיה בשבת מחוץ לעיר ביום ראשון עדיין חייב בסעודה.

קריאת המגילה: **מחצי שעה לפני זמן קריאת המגילה אסור להתרחץ**. ע"פ משנ"ב תרצב טו. וכן אסור לישון. ול"מ שעון מעורר.

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: א. מבוני המשכן? אהליהב. ב. איך כתוב בלשון הפסוק שמשח נתעבב? בושש. ג. כל שקל שווה עשרים? גרה. ד. מאיזה שבט היה אהליהב בן אחיסמך? דן. ה. איך טוחנים את הקטורת? הדק. ו. איזה פסוק בפרשה החזן אומר בקול ב"יג מידות? ויעבור ד' על פניו ויקרא. ז. מי מצווה על עליה לרגל? זכרים. ח. איך נקראת אומנות באבן? חרושת אבן. ט. מה עשה משה לעגל? טחן. י. מי לא מש מהאהל? יהושע. כ. מה העונש של מחלל שבת? כרת. ל. מי הרגו איש את אחיו? לוי. מ. מה משה שם לפניו? מסוה. נ. ממה הכיור עשוי? נחושת. ס. לאיזה הר משה עלה? סיני. ע. קול גבורה. קול _____ חלושה. קול _____ אנכי? ענות. פ. איך נאמר- 2 לך לוחות אבנים? פסל. צ. מקום עמידת משה ב"יג מדות? צור. ק. אחד ממיני הבשמים? קיצה. ר. למה משמש הכיור? רחיצה. ש. איך נקרא בגד הכיסוי של הארון השולחן? שרד. ת. איך כתוב - מזבחותם _____ ומצבותם _____ ואשריהם? תשברון תתוצון תגדעון.

חידות פרשת שבע: א. בפרשה 5 בהמות ועוף? ב. איזה פסוק בפרשה מופיע בשלמותו (על כל 12 מילותיו) בעוד מקום בחומש שמות כל המילים והטעמים? ג. בפרשה 'עפרי' ולא מהאדמה? ד. היכן בפרשה רמזו ביקור הלשבת בעיר 'חרישי'? ה. היכן בפרשה הפסוק ה"א ארוך בתורה? (34 מילים!). ו. היכן פרעה בפרשה?

חידות תורניות: ז. איזה מצווה עני משלם עליה יותר מאשר עשיר כשמקיימה? ח. איזה בקשה אומרים בשמונה עשרה בשבת פעמיים באתונה ניסח כל שמו"ע מחדש? ט. איפה מזכירים בקריאת שמע 'שמך? י. איזה דבר אין בחודש זה ויש אותו יום כול השנה? **תשובות**: א. שור, גדי, חמור, שה, עגל (חטא העגל) עוף: דרור (בסממנים מור 'דור') ב. ראשית ביכורי אדמתך וגו' ג. 'ואטחון אותו היטב עד אשר דק לעפרי'. ד. פלד' פכא' 'בחריש ובקציר תשבות' ה. 'וירא העם כי בושש משה...' ו. פלבי פכה' - 'כי פרעה אהרן לשמצה בעיניהם'. ז. ביכורים: העשיר מביא פרי ראשון בסל מזהב ומחזיר לו הסל. העני מביא פרי ראשון בסל מעלים ולא מחזירים לו הסל. ח. בברכה אמצעית שבענו מטובך.. 'ותן חלקנו בתורתך' ואחרי עושה שלום - שיבנה בית המקדש ויתן חלקנו

מרדכי והוא הגיע כבר בלילה. ז. כתוב אשר נתן המלך ליהודים... ושללם לבזו ואחרי זה כתוב ובבזיה לא שלחו את ידם. ח. בפסוק האחרון במגילה: כי מרדכי היהודי משנה למלך אחרושי. ט. כתוב וישם כתר מלכות בראשה ומלכה תחת ושתי. י. כתוב בשלושה עשר לחודש שניים עשר הוא חודש אדר. באדר ב' פורים בחודש השלושה עשר. יא. תכריך בוץ וארגמן. יב. אדם הראשון נולד עם זנב. יג. יו"ד קס ו מלווה לוח משום ריבית. יד. בן עיר שהיה בספינה ולא היה בידו מגילה עד טו קורא בטו שו"ע תרפח ח. טו. במנמם. טז. שו"י מנחות סד: שמרדכי היה באותו נס. יז. פ"ח פ"ט. יח. המלך. יט. אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלה. פ"ב פ"ו. כ. 1. משתה 180 יום. 2. משתה שבעת ימים. 3. משתה ושתי. 4. משתה כשהמלכה אסתר. 5. כשקבעו הגזירה המלך והמן ישבו לשנות. 6. משתה אסתר למלך והמן. 7. למחרת אותו משתה. 8. שמחה וששון ליום משתה ויום טוב. 9. משתה יד באדר. 10. משתה למחרת בשושן הבירה. כא. 1. רק בהם מגילה בלילה. 2. רק בהם ואתה קדוש אחר המגילה. 3. רק בהם מגילה אחרי קריה"ת. 4. רק בהם קדיש בלא תתקבל אחרי המגילה. 5. רק בהם פסוק אחרון במגילה אומר

המלך הפרתמים יוביל את האיש אשר המלך חפץ ביקרו והמלך קיבל את עצתו וציווה עליו להוביל את מרדכי. לד. כוונתו היתה עד ולא עד בכלל.

חידות לילדים על פורים: א. מה שולחים בפורים? ב. לאיזה דמות של פורים יש שם בן 8 אותיות? ג. מה הקשר בין פורים לאוכל שאכלו במדבר? ד. מי היה דוד של אשתו? ה. את מי תלו על העץ? ו. למי נוסף משהו בגוף? ז. האם מרדכי ידע עוד שפה מלבד לשון הקודש? ח. איזה מתנות נותנים בפורים? ט. מה אומרים בפורים לפחות 4 פעמים? י. איזה דבר בפורים קרוי בשמה של אישה? יא. ממה נהנו ובגלל זה כמעט נשמדו? יב. מה הדבר הטוב שקרה בחודש אדר מלבד פורים?

תשובות: א. מנות. ב. אחשוורוש. ג. אכלו את המן. ד. מרדכי דוד של אסתר. ה. המן ועשרת בניו. גבתן ותרש. ו. לושתי צמח זנב או קרן או צרעת. ז. הבין את שפת גבתן ותרש. ח. לאביונים. ט. על הניסים ג"פ בשמ"ע ואחד בברכת המזון שחייב לאכול. י. מגילת אסתר. יא. מסעודת אחשוורוש. יב. נולד משה.

בקול רם. 6. רק בהם שבת שלפני קוראים מעניין המועד. חזון וזכור. 7. יש פסוקים באסתר עם מנגינה של איכה. כב. מגילה דף יט' ימלמד שהראה ד' למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שעתידין לחדש ומאי ניהו מקרא מגילה עכ"ד. הרי לנו שמשנה רבינו ראשון ראה מגילת אסתר. כג. ב' יט' "אשר לא תבוא ושתי אל המלך" וברש"י: שתהרג, ג' כא' "לשלוח יד במלך אחשוורוש" וברש"י: להשקותו סם מוות. כד. ויאמר המלך, וקראו לפניו ככה יעשה, כאשר דברת, ויאמר המן, אשר הגיד מרדכי. כה. מגילה יט, ונפסק שו"ע תרצ"א ח' מגילה בתוך ספר של כל הכתובים כשירה ביחיד ולא בצבור. כו. "ואת פרשנדתא ואת אריסי ואת ארזי ואת אדליה" וכו'. כז. אחשוורוש שלח ידו (עם השרביט) לאסתר והצליח, ובגתן ותרש 'בקשו' לשלוח יד במלך אחשוורוש ולא הצליחו. כח. 'תכריך בוץ וארגמן'. כט. פרק ג' פסוק יג'. ל. כתוב "היא אסתר בת דודו כי אין לה אב ואם". לא. מלכות אביחיל אבא של אסתר המלכה, אביגיל אשתו של דוד המלך, בתיה בת פרעה המלך. לב. לאסתר. בגלל שתלו את המן על העץ שהיה בחצר ביתו ואחרי שאחשוורוש נתן לאסתר את בית המן היא זכתה בנבלה בקניין חצר. לג. המן הציע למלך שאחד משרי

הגויים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

הרגע הזה שאתה רק רצית לפרוס מפה, ומוצא את עצמך מתרוצץ סביב השולחן.

מעניין אם לעובדים של ויסוצקי יש הפסקת קפה **השנה בן גביר** לא שותה ארבע כוסות כי הוא לא מוכן להסב על צד שמאל.

אחר מאמצים מרובים ושיבות צוות עם טובי המוחות הצלחנו לגבש רשימת הצעות לתחפושת בתנו היקרה והנה הרשימה: מקל אזניים, פטיש שניצלים, מלחיה, טראמפ, גפרור, נחנחית, מגן מזרון, פתק חדש, נעגיל-וואסר, בטרחה, בורג, כוכבית, סולמית, נר נשמה, נמלה, מוצצית, גומיה, שוקולית, סקוטית, קנצרנית, זמרת, אגם ברגר, שרקנית, שקרנית, אוטו-זבל, מוכרת פופקורן, האריס, האגיס, קלינטון, מוכרת שקדים, אשת כהן גדול, כלה, מוכרת בננות, מוכרת פיצה, שזכנית, מהדקת סיכות, מנקה חלונות, מעצבת מתנות, מוכרת-מקלות-אזניים, קיסמית שיניים, wd 40, רומניה, אנגליה, סינית, אמריקאית, ישראלית!!! מורה, מחנכת, אבא-של-שבת, מעצבת פנים, מאפרת פנים, מוכרת צימוקים, הולנדית, צרפתי, מלכה, נסיכה, לטאה, צרצרית, תולעת, מלפפון, פומלה, שם-מלה, תוקית, תורקית, זרזירית, זהבית, ספרנית, ספנית, נהגת, טיסת, כורסטנית, כורסיה, כורה-זהב/יהלומים/ברזל/פחם, קופאית בקופה ראשית בנתיב החסד, אוספת מצרכים במשנת יוסף. מעניין למה, אבל בסוף היא בחרה ב'כלה'.

שף שרגא: ניתן להשיג אצלנו זנב של דג לנוהגים לומר בסעודת פורים יהי רצון שיזנבו שונאינו.

למהדרין במחייית עמלק: אוזני המן בגודל של אוזני סינואר.

שף שרגא במבצע מיוחד לפורים: מארז חסכוני של אוזני עשרת בני המן.

החלטתי להתחפש למרשמלו כהן.

טוב אוזן המן אחת עם קפה משתי אוזני ושתי בלי קפה.

הרגע הזה שאתה מקבל מארז מהודר של משלוח מנות ולא אתה מגלה את ההכשר...

קוגל בלז מלפפון חמוץ זה כמו המן בלי אוזן.

אין יין יבש. יש יין שיבש לו.

אם חרבונו היה יודע שהיהודים ישירו לו "וגם חרבונו זכור לטוב" הוא היה יוצא בשירת "ועוד יותר טוב ועוד יותר טוב" בתופים ובמחולות..

מה הקטע לשלוח משלוח מנות לשוועינגר? היא "רעהו!"

הרגע הזה שמישהו נזכר להרעיש ב"המן" אחרי שכולם כבר סיימו.

אבא שולה את מושי להביא משלוח מנות לרביה. רביה מאיר פנים למושי ואומר לו: אוהו, איזה משלוח מנות יפה, תגיד לאבא שאני לא חושב שזה מגיע לי. עונה לו המושי: כבר אמרתי לו.

שאלות וחקירות שהובאו לעיונו של הפורים רב

נזכר באמצע שמונה עשרה שעדיין לא הרבה בשמחה משנכנס אדר, האם יכול להרבות מיד או שזה הפסק?

האם כדי להיחשב שב ואל תעשה צריך דווקא לשבת או גם עומד מהני?

היה עובר בספינה ממדינה למדינה, איזה שֶׁכָּר נחשב אצלו לֶשֶׁכָּר מדינה?

מה הדין ברובא דליתא קמן שנמצא לפנינו?

מי שנוהג לאכול ארוחת בוקר בערב וארוחת ערב בבוקר, מה נחשב אצלו פת שחרית, האם ארוחת הערב שאוכל בבוקר או ארוחת הבוקר שאוכל בערב?

תלמיד שרצח בשוגג בפורים, האם הפורים-רב גולה עימו?

תלמיד חכם שהתחפש לעצמו, האם חייב לקום בפני עצמו?

אחד שקיבל עליו שמירת סדרים ובסוף הסדרים נאבדו, האם נחשב לשומר שכר וחייב על האבידה?

רשימת חומרות שקיבלתי על עצמי הן בהקץ והן בחלום:

לא לבזות מים אחרונים לאחר הנטילה אלא לשמור אותם לערב פסח כדי לשרוף אותם עם הלולב והפלסטיק שלו.

משנכנס אדר האם יש מקום להחמיר ולא לעשות שמחות פרטיות משום אין מערבין שמחה בשמחה?

אחד שהתבשם בפורים עד דלא ידע בין ארורה זרש לברוכה אסתר במקום בין ארור המן לברוך מרדכי, האם יצא?

האם מותר להסתכל בפני מי שהתחפש לרשע? **קרא במגילה** "חרבונו" במקום "חרבונו", האם יצא?

טעה ועשה מיץ זית ושמן ענבים, במקום מיץ ענבים ושמן זית, מה מברך?

האם אפשר להכות ב"המן" ע"י שליח או שזה מנהג שבגופו שלא מהני ע"ז שליחות?

האם אשת מפחידי הפסיקה להיות ארורה אחרי תליית מפחידי משום שהפסיקה להיות אשת מפחידי, או שהארירות שלה נמשכת, משום שיש לה סיבה לארירות מצד עצמה והיא מתוארת כאשת מפחידי רק כסיפור דברים בעלמא?

מה הדין כשנתן בטעות רעהו לאיש במקום איש לרעהו?

מי שהיתה לו טעות בקריאת המגילה ותיקן תוך כדי שמיעה במקום תוך כדי דיבור, האם יכול לתקן את התיקון תוך כדי דיבור?

שליח העלון יצא בצהרים לרחבת איצקוביץ
כדי להפנות לעוברים ושבים שאלה קשה:
למה עושים פורים שני ימים ביי"ד ובט"ו,
הרי פורים על שם הפור ופור היה רק אחד?

ענה מנהל מגבית בת"ת מפורסם: ביום
אחד אי אפשר להספיק את כל המגבית.
אברך אחד, נראה פונביצ'ר, ענה: איפה
יומיים?! בזמני היה פורים כמעט כל
תחילת זמן. **אחד, מתחזה לראש ישיבה,**
ענה: עושים עוד פעם פורים למקרה
שייפסלו בביקורת בפורים הראשון.

חזון-אישיניק שעבר שם התקומם על
השאלה: הרי גם אחרי שמוצאים אביון כשר
בלי שום ערעור ופיקפוק, אביון שבאביונים
עם כל ההידורים וכל החומרות, לכתחילה
שבכתחילה - עדיין לא בטוח שאפשר
לקיים בו מצוות מתנות לאביונים, כל זמן
שלא התברר שבינתיים אף אחד לא הכניס
לו כסף לחשבון הבנק. ואת זה אפשר לדעת
בוודאי בבנק רק ביום למחרת.

אחר ענה: כנראה שבפור הראשון לא היתה
הכרעה, אז עשו פור נוסף. **אחד עם כיפת נח**
נח ענה: אח שלי, אם אתה רוצה לשמוח כמו
שצריך, אתה חייב לשתות בקבוק שמשפיע
עליך יומיים. **אחד עם כיפה יחי אדוננו ענה:**
נו, באמת. למה אתם עושים בעיות? הרי זה
נהוג כבר מימי האדמור הזקן. **בריסקער**
ענה: השאלה מופרכת מיסודה. לא עושים
פורים יומיים. עושים פעמיים יום אחד.

אתיופי מקהילת הפלשמורה ענה: מצטער,
אבל אנחנו לא שותפים להחלטה הזאת.
קבעו את זה עוד לפני שעלינו לארץ.
מוסרניק ענה: בגלל שפורים-כיפורים. אז
שאלו אותו והרי כיפורים עצמו רק יום אחד.
אז הוא אמר: למה כיפורים רק יום אחד? זה
כבר באמת שאלה טובה. **אחד ענה:** עושים
יום אחד. השני זה מציניג. **צ'למר אחד ענה**
בשאלה: נו, זה הדבר היחיד שבבני ברק
עושים הפוך מירושלים?

הצ'ולנטיה של מילכיס'

ובמקום הראשון בתחרות הצ'ולנטיה
המצטיינת לשנת תשפ"ה זוכה הפעם
הצ'ולנטיה של מילכיס' בהנהלת שף
הצ'ולנטים התותח האגדי מילך המלך.

להלן נימוקי השופטים:

הצ'ולנטיה של מילכיס' מובילה בכל
הקטגוריות שעמדו למבחן.

קודם כל ראוי לציון הנראות הגבוהה של
מודעות הפירסום לצ'ולנט של מילכיס'
המודבקות על לוחות המודעות ברחבי העיר.
המודעות מציגות איור מרהיב של מילך
המלך בעצמו לכל רוחבו, כשהוא מחויך
מתנוך אוזן המילך הימנית לתנוך אוזן
המילך השמאלית, ולפניו סיר צ'ולנט ענק
מהביל, ובידו מצקת שתקועה עמוק בתוך
הצ'ולנט בין הבעבלאך והבוענדלאך,
הקארטופלאך והפארפאלך, הפלייש
והקישקע המפורסם של מילך העשוי
מעמיעים של בן אחר בן לבן פקועה.

מודעות אלו יש בהן כדי להעלות ריר בפה
המתבונן ולהעביר מסר תרבותי של זלילת
צ'ולנט חסרת מגבלות במתכונת 'אכול כפי
יכולתך', ואין ספק כי הן מעניקות לצ'ולנט
מקום של כבוד בסולם ערכי הבטן היהודית.

הצ'ולנטיה של מילכיס' מובילה גם
באווירה הצ'ולנטאית הפתוחה המאפיינת
את המקום, בו מתארחים בכירי
הפוליטיקאים ממגוון עדות ומפלגות מימין
ומשמאל, כולל פוליטיקאים חילוניים
חובשי כיפה, המתאספים יחדיו באחוזה
ורעות סביב צלחות צ'ולנט עמוסות, כשהם
מניחים מאחורי גבם את כל הבלי העולם
ומתערבבים בין צ'ולנטאים חרדים
ונשותיהם, כאילו היו אחד האדם.
מקסימום שניים.

מביני דבר וחצי דבר טוענים בין ביס לביס,
כי אווירת קירוב המעיים השוררת בין
הפוליטיקאים החילוניים הבאים בשערי
הצ'ולנטיה של מילכיס' לבין המסובים
המקומיים שאינם חילוניים, יש בה כדי
לחזק את התקווה כי אי פעם בעתיד הלא
רחוק יוסרו לגמרי המחיצות המפרידות בין
המגזרים השונים בעם, עד כדי כך שכולם
יתאגדו יחד בעמותה משותפת לשיוויון
בצ'ולנט, שתאחד את כל חובבי הז'אנר
כאיש אחד בקיבה אחת.

ראויה לציון מיוחד גם התרומה האדירה
שמעניק מילך המלך בצ'ולנטיה שלו,
להגברת ההערצה הציבורית לענקי מוזיקת
נשמת הפופ החרדית, שהפכו בשנים
האחרונות לדמויות הוד נערצות בקרב צעירי
הצאן והבקר, העוף והדג.

מי לא מכיר היום מושגים כמו: א'קפלה,
קליפ, סינגל, סקיצה, דואט, די ג'יי,
מאסטרו, סימפונייה, ראפ, ועוד ועוד כהנה
וכהי כהנה - מי לא יודע היום מי הוא אומן
הקלידים; אומן הרגש; בעל קול הזמיר; ילד
הפלא; המנצח האגדי; המלחין הגדול
מכולם; האיש והאגדה. והכל בזכות
הדיווחים המצולמים השוטפים שמילך
מעביר מהצ'ולנטיה לאתרי שיוטי האצבע,
על מנת להגדיל ערכי המוזיקה ולהאדירה.

הדיווחים מעלים על נס את עולמם המופלא
והקסום של המוזיקאים הנערצים. כמו
דיווח על המאסטרו שהגיע לצ'ולנט של
מילכיס' עם צעיף חדש על כתפיו לפני
שהוא טס להופעה היסטורית בדובאי או
בבטומי, שם ירכוש קולקציה חדשה ויסגור
קצוות על חתימת חוזה חדש עם חברת
הפקה מאינדינפוליס או מהוד השרון. או
כמו דיווח בלייב על איש הסאונד האגדי
שהגיע לצ'ולנטיה עם משקפיים בלוק חדש
ישירות משדה התעופה לאחר שהשתתף
כאורח כבוד באירוע גאלה במעון הנופש של
אחד הנגידים, שם חיכתה לו פגישת פיסגה
עם הראפר שובר הקופות שהגיע עם אמרגנו
ואיש הסאונד האישי שלו בדרכו לסיבוב
הופעות מחוף לחוף ומחופה לחופה. "כאשר
המשותף לכל הדיווחים הרכילותיים הללו
הוא המסר: אצלנו חווית הצ'ולנט תקצר
לך את המרחק בין הקיבה למוח.

יש שני אחים מפורסמים שמופיעים באירועים.

כולם מכירים אותם.

אני בכוונה לא רוצה להזכיר שמות אז נקרא
להם בינתים המבוגר והצעיר.

חיצונית הם די דומים.

אומרים שלאח המבוגר יש הרבה דברים
שאין לצעיר. הגדול גם נחשב הרבה יותר
יוקרתי. המחיר שלו גם בהתאם.

במשך שנים הכירו רק אותו. היום גם הצעיר
מוכר ומפורסם.
גם הוא לא זול, אבל בלי השוואה למבוגר.

אני באופן אישי לא כ"כ מתלהב מהמבוגר.
נראה לי שרוב אלה שמתלהבים ממנו לא
באמת יכולים להסביר לך ממה הם נהנים.
הם פשוט מרגישים חשובים להיות בקלאב
הזה, של אלה שאוהבים אותו.

את הצעיר אני מאוד אוהב.

הוא עדין, סוליד. מתוק כזה.

בעיני- במבוגר יש משהו, תסלחו לי, מגעיל.

את המבוגר- ילדים בכלל לא סובלים.

הצעיר- ילדים מטורפים עליו.

בצעיר יש משהו הרבה יותר יהודי. למבוגר
יש גם מעריצים גויים, אולי אפילו הרבה
יותר מאשר יהודים.

את הצעיר אני לא חושב שיש גוי שמכיר.

אבל האמת יש משהו במבוגר. אין ספק
שהוא יותר תוסס ועוצמתי.

הוא יודע לעשות שמח.

יש בו משהו כזה מטריף, הייתי אומר אפילו
משכר.

אני חושב שאין כמו דואט ביניהם. אבל
שיתנו לצעיר להיות דומיננטי. את המבוגר
עם העוצמה שלו גם ככה ירגישו.

כמו שאמרתי כבר, אני אוהב יותר את
הצעיר, את הרועע שלו.

אבל בפורים- תנו לי רק את המבוגר.

כבר אמרתי שלמבוגר קורים יין ולצעיר מיץ
ענבים?

פורים תורה

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר
דרשו חז"ל יקר זה תפילין ויש להקשות
דהנה אחשוורוש ציווה אחר מעשה ושתי
דכל הנשים יתנו יקר לבעליהן והוא תמוה
מאד מה ראה רשע זה לצוות לנשים דיתנו
לבעליהן תפילין ומה עניין זה למעשה ושתי
דמשמע דהגזרה היתה תיקון שלא יארע כן
שנית ובמה יועיל לזה אם יקנו הנשים
תפילין? ועוד מצינו דאחשוורוש היה חפץ
ביקרו של מרדכי וקשה כנ"ל דמה לרשע זה
ולתפיליו של מרדכי ולמה חפץ בהם דווקא?

ואשר ייראה בזה עפ"י מה שאמרתי לבאר
בעיקר מחלוקתם של אחשוורוש עם ושתי
דכתיב ותמאן המלכה ושתי ומשמע שרצתה
לעקור קידושיה אליו למפרע וכמיאון
ובגדולה אי אפשר זה כי אם על ידי טענת
מקח טעות. ולכשנתבונן בדבריה נראה
דטענתה היתה "בר אהורירייה דאבא דהוא
שתי אלפא חמרא ולא רווי" היינו שלקחתו
על מנת שהוא רשע דהוא היה סייס וחמר
אצל אביה וקיימא לן החמרים מהם רשעים
ומהם צדיקים והיא לקחתו בחזקת שהוא

רשע ועכשיו נודע שאינו כן דמה שאביה הי שתי אלפא חמרא ולא רווי הוא משום דבטן רשעים תחסר והוא שנשתכר מוכח דעכ"פ אינו רשע כאביה ולכך טענה דקידושיה מקח טעות הם. רק הוא טען דאיתא בכלה רבתי מעשה באישה שהייתה נשואה לחסיד והייתה קושרת לו קשר של תפילין, נשאת למוכס והייתה קושרת קשר של מוכסין. וחזינן דבענין זה של רשעות וצדקות האשה הולכת אחר בעלה וכדאמר ר"א שם וא"כ מה שאינו רשע כל כך, לטענתו, אין בזה מקח טעות והבן. רק היא לא קבלה והוכרח להרגה. ומעתה היה החשש שהנשים אשר שמעו דבר המלכה יוציאו לעז על קידושיו ולכן ציווה דכל הנשים יתנו תפילין לבעליהן לפרסם ענין הראייה מקשר של תפילין דמוכח שצדק בטענתו ודו"ק. **אברא דהוא עצמו** לא היה לו כי אם תפילין של ראש דכתיב בהראותו וכו' ואת יקר תפארת גדולתו ודרשינן תפארת אלו בגדי כהונה וא"כ לא הניח כי אם תפילין של ראש דהשל יד הוי חציצה והיו תפיליו חסרים ולכך ביקש לו תפילין של יד ורצה של מרדכי בדווקא דהא הוא ציווה דהנשים יתנו תפילין לבעליהן ומסתמא אסתר שהייתה אשת מרדכי דכתיב לקחה לו לבת ודרשו חז"ל לבית וודאי גם היא קנתה תפילין למרדכי ועכשיו שעברה לידי אחשורוש מן הדין שיטול ממרדכי התפילין שנתנה לו אסתר. **ותא חזי דלבסוף** שלא נעשתה עצתו והוכרח לעשות מרדכי משנה למלך ביקש הדרך השני דקשר של מוכסין ולפיכך ויישם המלך אחשורוש מס על הארץ וק"ל

למה תלו את כל עשרת בני המן זה מעל זה על עץ אחד (כמובא במגילת אסתר מהדורת וקסברגר) ולא פיזרו אותם על עשרה עצים ברחבי הארץ משום פרסומי ניסא? תשובה: יכלו לתלותם על עשרה עצים אבל מכיוון שאת המן היו חייבים לתלות על עץ גבוה 50 אמה ובכדי שאפשר יהיה להגיע לגובה כזה תלו אותם ביני וביני כדי שאפשר יהיה להשתמש בנבלתם כמדגרות להגיע לפסגת העץ.

וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו וכו' ולכאוי אם צמים ממילא לא אוכלים ולא שותים ושמעתי בזה שיש כאלה עם סגולות כמו פדיון הבן זה נחשב פ"ד תעניות וכדו' אז היא אמרה בלי שום "נחשב" אלא צומו בלי לאכול ולשתות, צום אמיתי.

כידוע, כיום עם התפתחות הרפואה המודרנית, ניתן לעשות דיטאה בקלות על ידי נתינת טבעתי בקיבה, ועל ידי זה יושפע שפע רב, ומוריד הרבה ממשקלו בשקל הקודש. על פי האמור, יש ליישב קושיא חזקה במגילת אסתר, כי מתחילה נאמר שם: "וימלא המן" – משמע שהיה שמן, ואילו אחר כך כתוב: "איש צר ואויב המן הרע הזה" – משמע שהיה רזה. ועל פי האמור, יש ליישב בפשיטות, דכאן קודם נתינת ה'טבעתי', כאן לאחר נתינת ה'טבעתי' ודו"ק.

חידות פורימיות: א - מניין שהיהודים אמרו דברי תורה בסעודת אחשורוש? **ב** - היכן אפשר למצוא רמז במגילה ששמו הפרטי של חרבונה היה גרשון משולם? **ג** - כמה בניס היו להמן אחרי שתלו את עשרת בני המן? **ד** - מי מלך בכוש לפני אחשורוש? **ה** - למה לא תולים את אזני המן, הרי אזני המן היו

תלויים: **ו** - מה המקור לדברי מדרש 'פתשגן הכתב' שאומר "עץ חמישים אמה שתלו עליו את המן היה שקוע ג' אמות בקרקע ולאחר שהשתרש צמח לגובה חמישים אמה מלבר?" **ז** - כמה שוקל 'עשרת אלפים ככר כסף' שהציע המן לאחשורוש? **ח** - מדוע לא מחמירים ללכת יחפים בפורים משום פורים כיפורים?

תשובות

א - כתוב שהיהודים נענשו על שנהנו מסעודתו של אותו רשע. אפשר ליהנות מסעודה בלי ד"ת? **ב** - וגם חרבונה, ר"ת של 'גם' וגרשון משולם. **ג** - כמו שהיו לו לפני שתלו אותם, רק שהם היו תלויים. **ד** - משה רבינו מלך בכוש כאלף שנים לפי אחשורוש (תנחומא, שמעוני). **ה** - אכילת אזני המן היא כנגד האוזניים של לפני התלייה ולאחר האכילה כבר אי אפשר לתלות. **ו** - אין כזה מדרש. **ז** - יש דעות שונות כמה שוקל ככר. החל מדעה הסוברת כי משקל ככר הוא כעשרים וחמש ק"ג ועד לדעה הסוברת שמשקל ככר ששים ק"ג. ז"א המן הציע בין מאתיים וחמישים טון כסף (עשרים וחמש כפול עשרת אלפים) לבין שש מאות טון כסף (ששים ק"ג כפול עשרת אלפים). **ח** - משום שמצוות הפורים אינה נוהגת ברגל.

לא תודה ולא עצומה: ביקשו ממני לכתוב תודה עצומה ושבחים עצומים לבחור החשוב החפץ בעילום שמו, להלן החב"ש, הלומד בשישי"ק החפצה בעילום שמה. מכיוון שאיני מכיר את החב"ש הנ"ל באופן אישי העבירו לי את מעלותיו ושבחיו לפרסום בעלון. החב"ש הנ"ל מצטיין מאוד בזכות הקפדתו המיוחדת על שמירת הלשון. בכל יום במשך כמה שעות מתחילת היום, כמעט ללא יוצא מן הכלל, הוא נזהר מלדבר לשון הרע ורכילות ובוודאי מדברים אסורים אחרים. בנוסף הוא מקפיד באותן שעות גם שלא לשמוע דברים אסורים. השעות שהוא קיבל בהן להקפיד על שמירת הלשון הן מעלות השחר ועד לשעה רביעית. מי שירצה לספר לו בשעות הנ"ל לשון הרע או רכילות לא יצליח בשום אופן. הוא מקפיד בשעות הנ"ל לישון שינת ישירים בצורה כזו שגם אם תחלוף ליד אזנו איזו רכילות הכי עסיסית, הוא יינצל ממנה בדרך הכי בטוחה. מפילו על עצמו הוא לא מוכן לשמוע לשון הרע בשעות הללו. פעם סיפרו לו בשעה שמונה בבוקר שהולכים להעיף אותו מהישיבה בגלל שאף פעם הוא לא קם לתפילה, אבל הוא לא הסכים לשמוע. עוד מעלה מיוחדת יש לו והיא מעלת הזיכרון. הוא בדרך כלל כמעט אף פעם לא שוכח לגזור צפרניים לכבוד שבת מברכים, וגם כשהוא שוכח הוא מיד נזכר תוך שבע שבועיים וגוזר את רוב הציפורניים לכבוד שבת. אין כזה דבר שהוא ישכח לגמרי. החב"ש מצטיין גם בזריזות מופלגת. כל יום, אבל כל יום, הוא מגיע בין עשרה ראשונים לארוחת צהרים. היו אומנם פעמים בודדות שהוא איחר לארוחת צהריים אבל אז הוא היה אנוס, משום שזה היה ממש אחרי שסיים ארוחת בוקר. אבל מעלתו העיקרית של החב"ש היא מידת הביטחון שלו. אין שום דבר שיכול להזיז אותו ממידת הביטחון. כבר כמה פעמים המשגיח קרא לו וניסה לשכנע אותו בכל הדרכים שיחזור למוטב. מה יהיה איתך? שאל המשגיח. בעזרת השם הכל יהיה בסדר, השיב החב"ש. המשגיח לא נמנע אף מלהזהיר אותו שאם ימשיך כך אף ישיבה גדולה לא תרצה לקבל אותו, אבל הוא בשלו: הרב לא צריך לדאוג, בעזרת השם הכל יהיה בסדר.

אחרי שנתוודעתי למיוחדותו של החב"ש הנ"ל, שאלתי את הפונים: אבל על מה אתם מבקשים שאודה לו? אז הם ענו ממש בתחנונים: לא

חשוב, תכתוב עליו מה שתראה העיקר שתכתוב - וכל כך למה? שאלתי. אז אמרו לי שבכניסה לישיבה שלהם יש עמדה של נדרים-פלוס וכל פעם שהחב"ש עובר ליד העמדה של נדרים-פלוס הוא נעמד שם ומקיש כל מיני שטויות בכדי להעביר את זמנו. הסבירו לו שזה סתם גזל וגם שזה עושה שם לא טוב לישיבה אבל הוא ממשיך לשחק עם הנדרים-פלוס כמו תינוק בלי להתחשב בכלום. כל הבחורים בישיבה יודעים שכשאין להם מה לחפש בעמדה של נדרים-פלוס הם לא מתקרבים לזה. הם יודעים שיש שם לא טוב למי שסתם משחק כמו תינוק עם העמדה הזאת, אבל הוא מתעקש להתנהג כמו תינוק בלי להתחשב בכלום - בסדר, עניתי להם, אבל מה אתם רוצים ממני? למה שאני אכתוב לו תודה עצומה בעלון? - אז הבחורים אמרו שהחב"ש מאוד אוהב לקרוא את העלון ויש דברים בעלון שהוא כמעט יודע בעל פה. אז ככל שהוא יהיה עסוק בעלון הוא ישחק פחות בנדרים-פלוס - אחרי ששמעתי את כל ההסבר, ממש נעלבתי והחלטתי לא להזכיר אותו בכלל בעלון, לא תודה ובוודאי לא עצומה. יש גבול לכמה אני מוכן להתבזות בשביל לשמח את הקוראים.

התנצלות בפני איש החסד המרביץ תורה לרבבות אלפי עדרי עדרים שבשדות וביערות רבי יצחק ידידיה שפיגלנוב, על שכחתי לכתוב עליו שעליו נאמר אשרי יולדתו - למרות שהוא מתפלל כמונה עודף מעות, וכעבד המתחטא בחיטוי מלא בפני רבי רבותיו עד כלות כל כוחי הכוחות וגם ממצה כל סוגיה עד תום תומה, וליבו ופנימיותו זהב טהור וכפתורים ופרחים יוצאים מכל צידו בבואו ובצאתו מן הקודש בקירון פנים.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegruops.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alonalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גליונות. בכל הגילונים בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו בבינונו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביה"ז לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או בינדרים פלוס - רשת הכלולים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.